

ZARZĄDZENIE Nr 280
Wójta Gminy Wiśniew
z dnia 28 stycznia 2021 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021 – 2030

Na podstawie § 4 ust. 1 Załącznika do Uchwały Rady Gminy Wiśniew Nr V/26/2019 z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Wiśniew, zarządzam co następuje:

§1

1. Przedmiotem konsultacji społecznych jest projekt dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021 – 2030 stanowiący **załącznik nr 1** do niniejszego zarządzenia.
2. Konsultacje mają na celu poznanie opinii mieszkańców Gminy Wiśniew dotyczących zakresu merytorycznego projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021 – 2030.

§2

Konsultacje społeczne będą trwały w okresie od 28 stycznia 2021 r. do 11 lutego 2021 r.

§3

Zasięg terytorialny konsultacji obejmie obszar całej Gminy Wiśniew co oznacza, że do udziału w konsultacjach społecznych są uprawnieni wszyscy mieszkańcy tej Gminy.

§4

Osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie konsultacji jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Anetta Roszkowska.

§5

Ogłoszenie o rozpoczęciu konsultacji zostanie umieszczone w dniu ich rozpoczęcia.

§6

Konsultacje społeczne projektu Strategii będą realizowane w formie badania opinii mieszkańców poprzez umieszczenie projektu dokumentu na stronie internetowej gminy Wiśniew i przyjmowanie uwag na piśmie za pomocą poczty elektronicznej w formie formularza zgłaszania uwag stanowiącego **załącznik nr 2** do niniejszego zarządzenia.

§7

Konsultacje uważa się za ważne bez względu na liczbę osób biorących udział w konsultacjach.

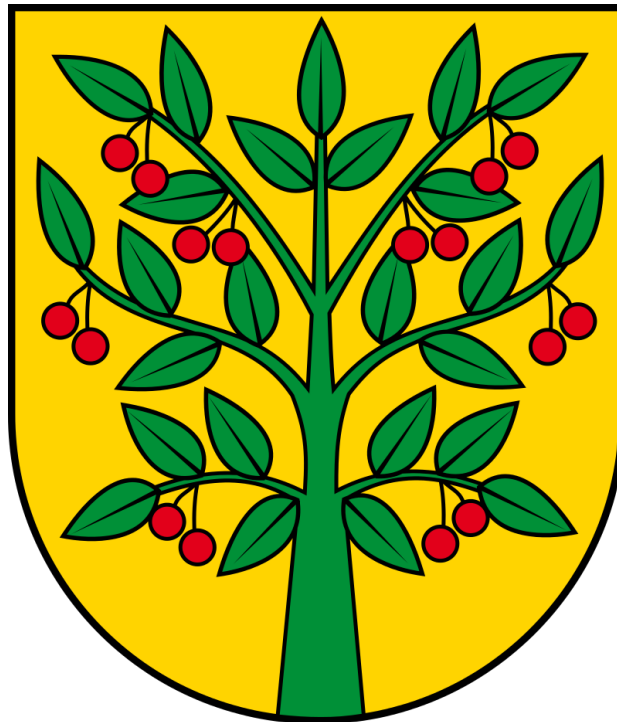
§8

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania.

WÓJT
Krzysztof Kryszczuk

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 280 Wójta Gminy Wiśniew z dnia 28 stycznia 2021 r.
w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021 – 2030

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY WIŚNIEW NA LATA
2021-2030**

WIŚNIEW, GRUDZIEŃ 2020 R.

**Strategia Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030**

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030 jest dokumentem, który na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego) pełni zasadniczą rolę wśród planów strategicznych przygotowywanych w obszarze polityki społecznej. Pozwala na racjonalizację tej polityki, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych.

Dokument stanowi podstawę do realizacji zadań Gminy Wiśniew, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a także mają doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie przy wsparciu ekspertów zewnętrznych. Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, mieszkańcy gminy oraz eksperci zewnętrzni.

Dokument ma charakter kilkuletni. Został przygotowany na lata 2021- 2030. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W pracach nad Strategią podstawowym problemem jest zdefiniowanie pojęcia „rozwiązywanie problemów społecznych”. Wielu profesjonalistów i praktyków wskazuje na istotny udział w rozwiązywaniu problemów samych osób dotkniętych dysfunkcją i poprzez wzmacnianie kompetencji tych osób uświadamianie podmiotowości w wychodzeniu z problemu. Istotne jest zorganizowanie profesjonalnej pomocy nakierowanej na udzielanie wsparcia dla osób chcących zmieniać siebie i swoje otoczenie oraz zorganizowanie odpowiedniego systemu umożliwiającego rozwój potencjału społecznego osób i ich rodzin. Zastępowanie osoby mającej problemy niewiele zmienia, a często jest ubezwłasnowolnianiem tej osoby i naruszaniem jej godności.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji. Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną. Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wiśniew w ujęciu lokalnym powinna zająć się działaniem w obszarach przede wszystkim:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej;
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym;
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Podstawy prawne opracowania strategii	6
2. Uczestnicy, proces uspołeczniania, procedury	7
3. Charakterystyka środowiska społecznego	8
3.1. Położenie i terytorium	8
3.2. Podstawowe dane demograficzne	9
3.3. Rynek pracy	11
3.4. Infrastruktura edukacyjna i kulturalna	13
Infrastruktura edukacyjna i żłobkowa	13
Infrastruktura kulturalna i sportowa	14
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14
4. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Wiśniew	15
Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	16
5. Diagnoza problemów społecznych	17
6. Pozycja strategiczna Gminy Wiśniew	24
6.1. Analiza SWOT	24
6.2. Prospektywna wizja sposobów rozwiązywania problemów społecznych	28
6.3. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	30
6.3.1. Cele strategiczne	30
6.3.2. Cele szczegółowe i ich realizacja	31
7. System zarządzania i aktualizacji strategii	39
8. Wnioski i podsumowanie	43
9. Zestawienie tabel, wykresów i map	43

1. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

Podstawą prawną opracowania niniejszej Strategii są w szczególności następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zmianami) obliguje Gminy do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Według art. 17. 1. w/w Ustawy: *Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:*
 - 1) *opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka [...].*
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277, z późn. zmianami) stanowi: *Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w programie. W celu realizacji programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika (art. 4 ust. 2).*
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 322, z późn. zmianami) stanowi: *Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Gminnym Programem”, uwzględniając zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt 1–3 oraz kierunki działań wynikające z Krajowego Programu. Gminny Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (art. 10 ust. 2).*

Poza tym należy nadmienić także o następujących aktach prawnych, w oparciu o które jest opracowana niniejsza Strategia:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378, z późn. zmianami),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2020 poz. 821 ze zmianami),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 ze zmianami),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U. 2020 poz. 808 z późn. zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. 2020 poz. 218, ze zmianami).
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. 2020 poz. 1409, ze zmianami),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz.U. 2020 poz. 176 ze zmianami);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. 2020 poz. 426, ze zmianami),

- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. 2019 poz. 2133, z późn. zmianami);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz.U. 2020 poz. 1057, ze zmianami).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in.

z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. UCZESTNICY, PROCES USPOŁECZNIANIA, PROCEDURY

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów;
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu;
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej;
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W poniższej strategii zostały uwzględnione wszystkie wyżej wymienione zasady.

Słownik pojęć

WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,

MISJA – sens naszego istnienia i działania,

PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),

CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,

ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

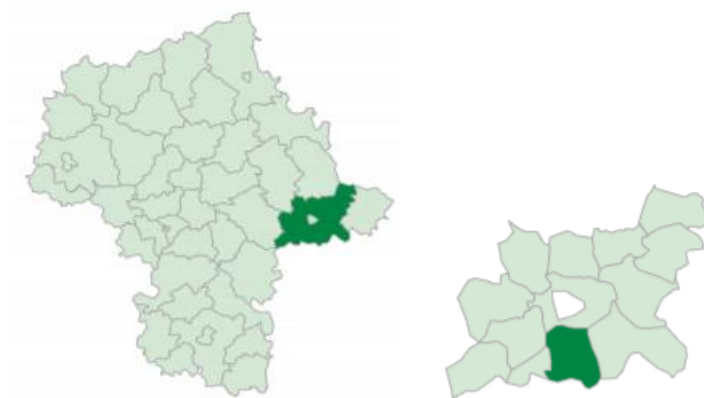
3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

3.1. Położenie i terytorium

Gmina Wiśniew jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie siedleckim, od południa graniczącą z województwem lubelskim. W układzie administracyjnym graniczy:

- od zachodu z gminami Skórzec i Domanice,
- od północy z gminą Siedlce,
- od wschodu z gminą Zbuczyn,
- od południa z gminą Łuków (województwo lubelskie).

Mapa 1. Położenie gminy Wiśniew i powiatu siedleckiego na tle województwa mazowieckiego

Źródło: Vademecum Samorządowca,

https://warszawa.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_mazowieckie/portrety_gmin/siedlecki/1426112_wi_sniw.pdf

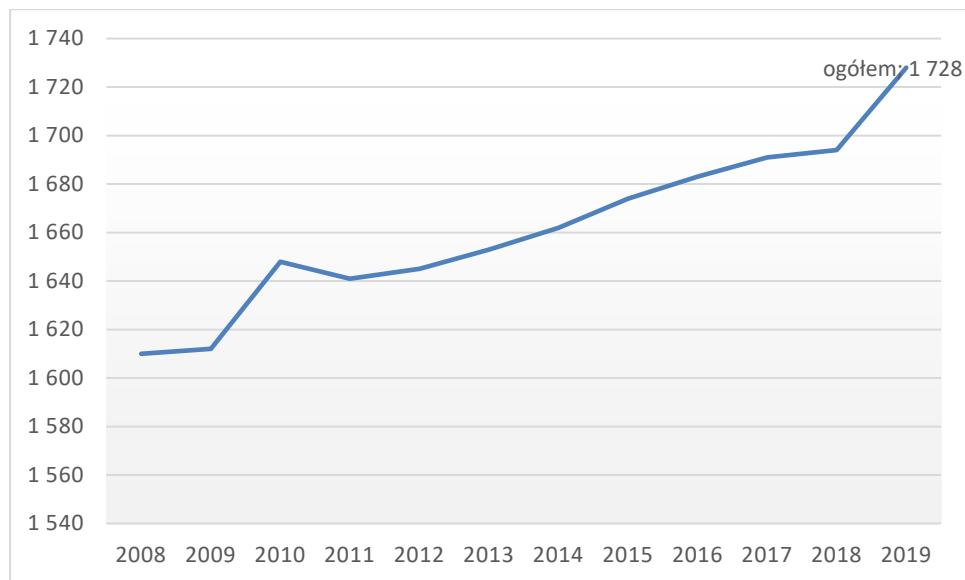
W skład gminy wchodzi 27 sołectw: Borki-Kosiorki, Borki-Paduchy, Borki-Sółdy, Ciosny, Daćbogi, Gostchorz, Helenów, Kaczory, Lipniak, Łupiny, Mościbrody, Mościbrody Kolonia, Mroczi, Myrcha, Nowe Okniny, Okniny-Podzdój, Pluty, Radomyśl, Stare Okniny, Stok Wiśniewski, Śmiary, Tworki, Wiśniew, Wiśniew Kolonia, Wólka Wiśniewska, Wólka Wołyńska i Zabłocie. Z wymienionych miejscowości najwięcej mieszkańców ma Wiśniew (868 osób), który jest ośrodkiem władzy administracji samorządowej i usług podstawowych oraz stanowi lokalne centrum rozwoju.

Gmina Wiśniew posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg komunikacji kołowej, odpowiadającą strukturze zagospodarowania przestrzennego i powiązaniom zewnętrznym. Przez teren gminy, w kierunku północ – południe, przebiega droga krajowa nr 63 Siedlce – Łuków – Lublin (na terenie gminy o długości 14,2 km). Układ podstawowy uzupełnia sieć dróg powiatowych o łącznej długości 35,9 km oraz sieć dróg gminnych o łącznej długości 49,1 km. Przez gminę przebiega dwutorowa linia kolejowa Kunowice – Warszawa – Terespol. Przystanki pasażerskie zlokalizowane są we wsiach Borki Kosiorki, Borki Paduchy i Radomyśl.

Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Wiśniew

Według danych GUS na obszarze gminy Wiśniew według stanu na 31.12.2019 r. było 1728 mieszkań, co stanowiło wzrost o 118 szt. od 2008 r. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 86,8 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosi 27 m².

Wykres 1. Liczba mieszkań na terenie gminy Wiśniew w latach 2008-2019 r.

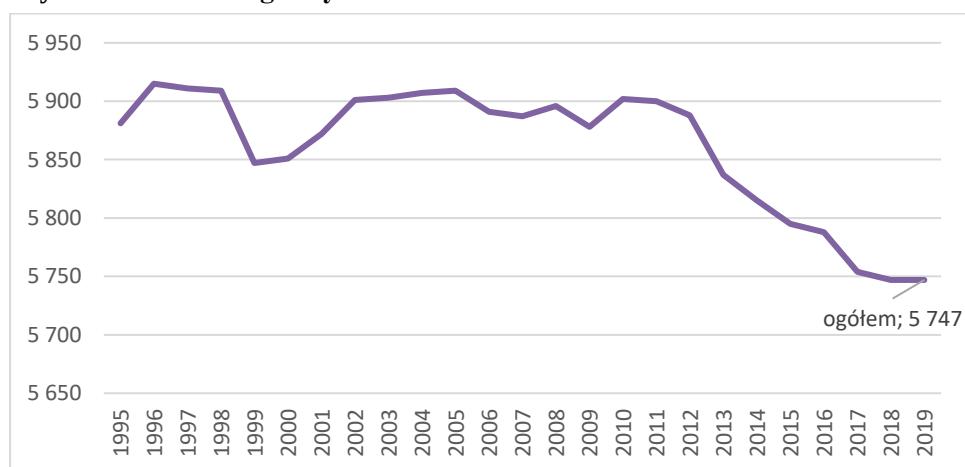

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

3.2. Podstawowe dane demograficzne

Liczba ludności gminy Wiśniew wg stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosi 5747 osób zamieszkujących w 27 sołectwach. Zagęszczenie ludności na poziomie 46 osoby na 1 km². Liczba mieszkańców gminy spadła od 1995 r. o 181 mieszkańców (2,2% populacji).

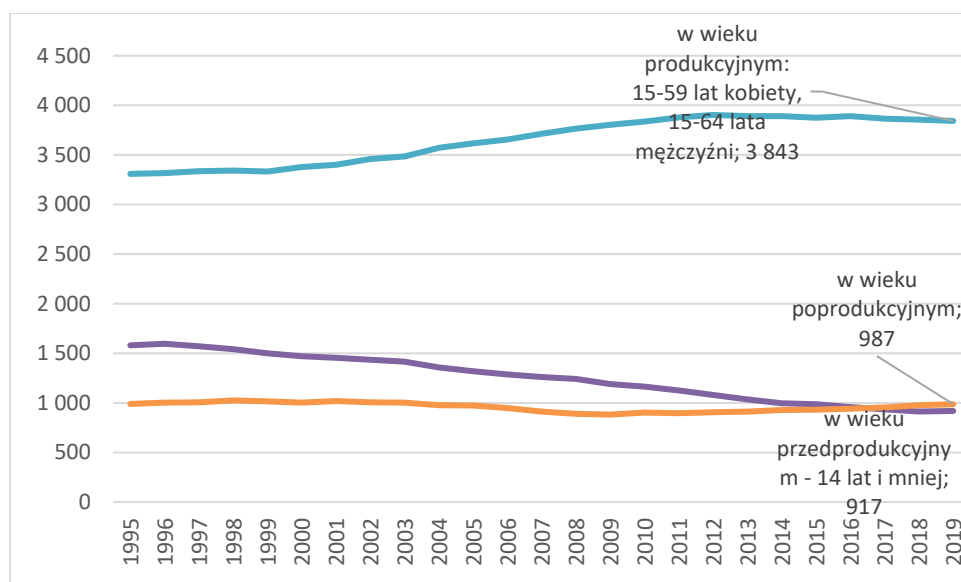
Wykres 2. Ludność gminy Wiśniew w latach 1995-2019 r.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy Wiśniew pozwala stwierdzić, że jest niewielka przewaga osób w wieku poprodukcyjnym (987 osób, 17,17% populacji) w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym (917 osób, 15,96% populacji). Jednak liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła z poziomu ok. 1500 osób w 1995 r. do 917 w 2019 r. Z kolei udział osób w wieku poprodukcyjnym oscyluje wokół 950-1000 osób z niewielkimi odchyleniami.

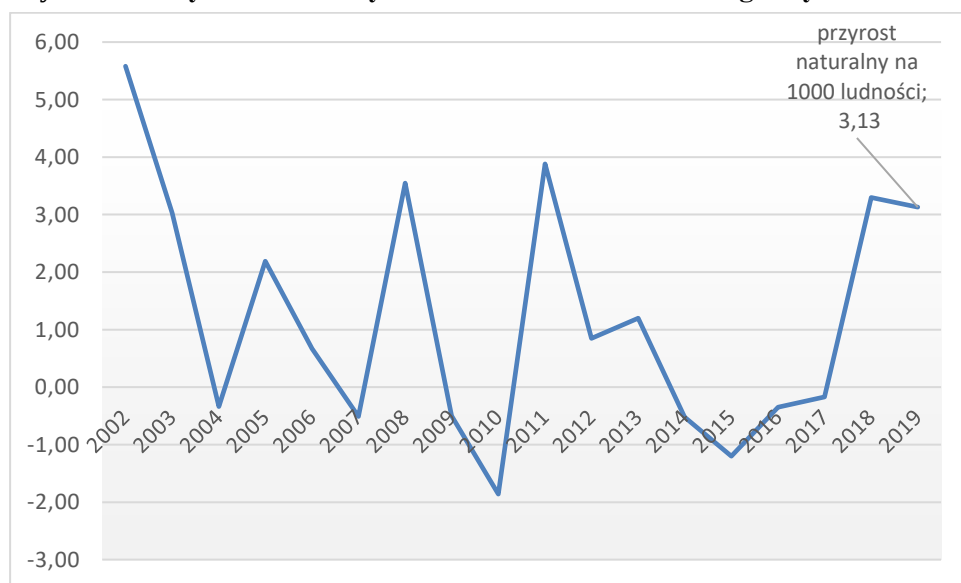
Wykres 3. Struktura ludności gminy Wiśniew według ekonomicznych grup wieku w latach 1995-2019 r.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost populacji od 2017 r. był dodatni. W 2019 r. był szacowany na 3,13 pp.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Wiśniew w latach 2002-2019 r.

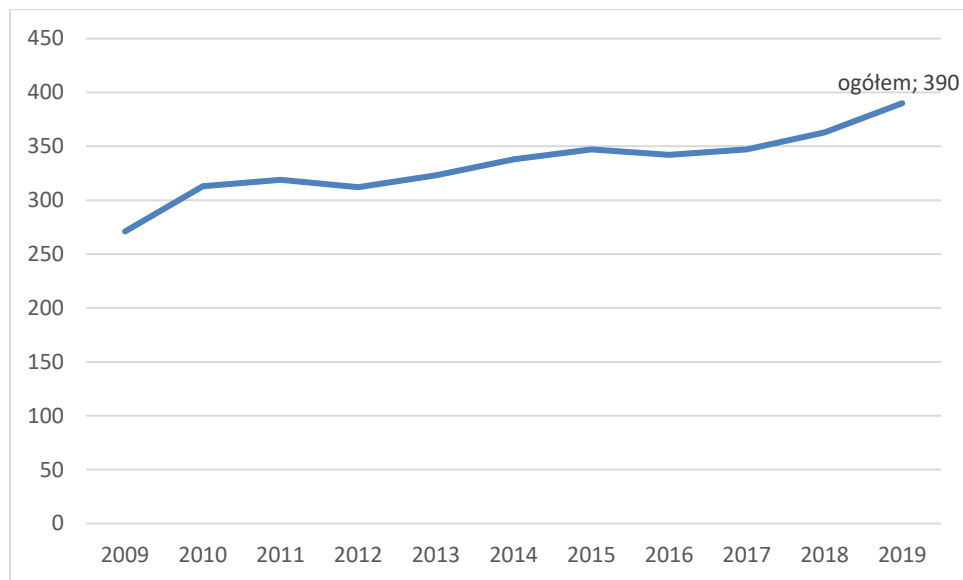

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

3.3. Rynek pracy

W 2019 r. na obszarze gminy Wiśniew funkcjonowało łącznie 390 podmiotów gospodarczych sektora prywatnego, co stanowi wzrost o 119 przedsiębiorstw od 2009 r.

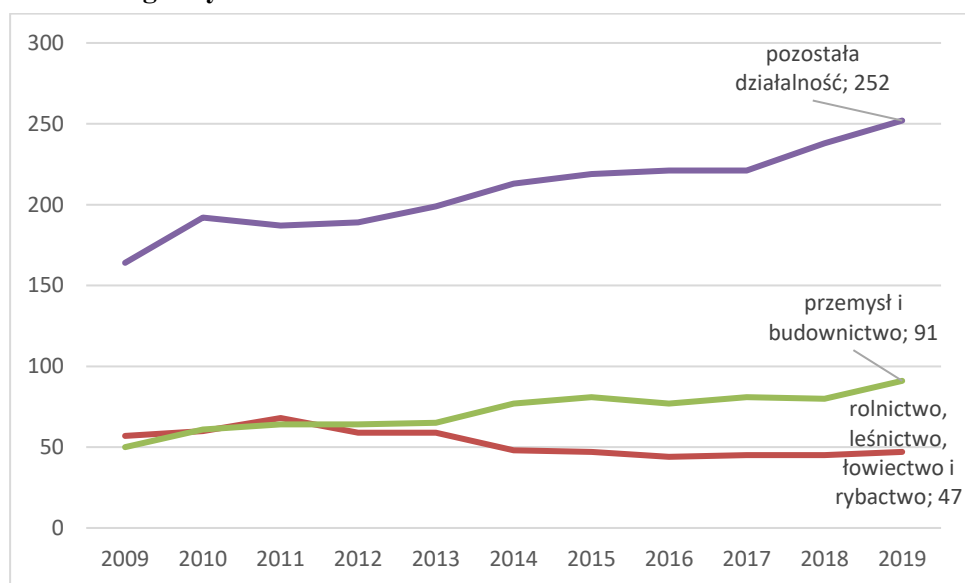
Wykres 5. Liczba przedsiębiorstw na terenie gminy Wiśniew w latach 2009-2019 r.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie gminy Wiśniew w 2019 r. funkcjonowało 47 podmiotów z sektora rolniczego, 91 z sektora przemysł i budownictwo, a 252 to sektor pozostałych usług.

Wykres 6. Podmioty gospodarcze według rodzajów działalności PKD w latach 2009-2019 r. na terenie gminy Wiśniew

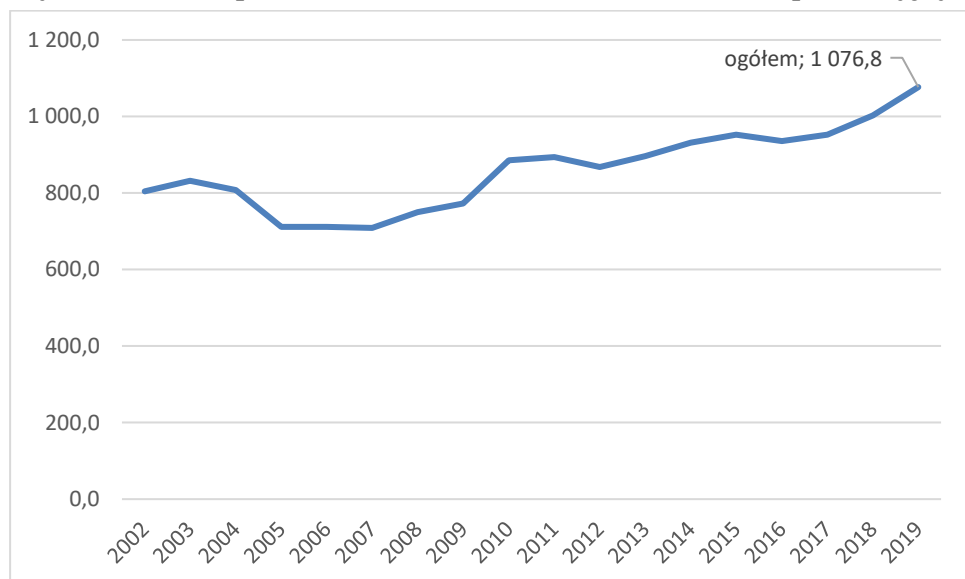
Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Według danych Gminy Wiśniew zidentyfikowano w 2019 r.:

- 61 przedsiębiorstw produkcyjnych (+9 w stosunku do 2018 r.);
- 31 przetwórców przemysłowych (+4);
- 29 przedsiębiorstw budowlanych (+3);
- 182 przedsiębiorstwa handlowe i naprawy (+15);
- 16 przedsiębiorstw transportowych (-2).

Ważnym wskaźnikiem oceny przedsiębiorczości mieszkańców jest liczba podmiotów na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Dla gminy Wiśniew parametr ten wynosił w 2019 r. 1076,8. Warto również podkreślić, że na przestrzeni lat 2002–2019 wskaźnik ten wzrósł w gminie o 27,2, ale jego tempo przyspieszyło po 2014 r.

Wykres 7. Liczba podmiotów na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2002-2019 r.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rolnictwo

Gmina ma charakter rolniczy. W jej granicach znajduje się 8,5 tys. ha użytków rolnych o stosunkowo niskiej jakości (wskaźnik według IUNG 55,3 pkt) i wysokim udziale trwałych użytków zielonych w ogólnej powierzchni użytków rolnych (37,4 %). Przeciętna powierzchnia 1 gospodarstwa rolnego (6,8 ha użytków rolnych), czyli są to małe jednostki.

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych na terenie gminy Wiśniew wynosiła w 2019 r. 1347 osób, z czego 737 stanowiły kobiety. Udział osób z prawem do zasiłku wynosił 197, z czego 110 kobiet. W porównaniu do 2018 r. zauważalny był spadek liczby bezrobotnych o 382 osoby.

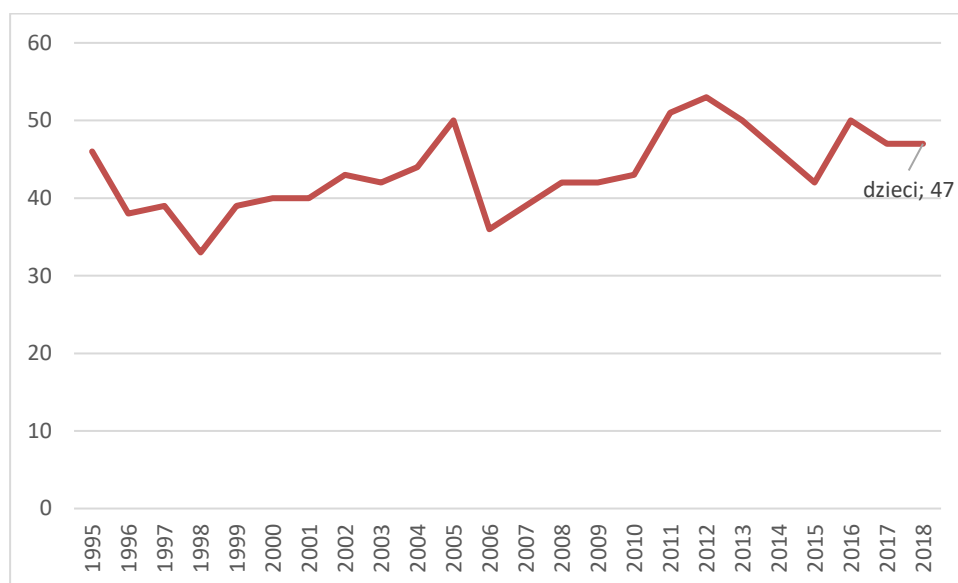
3.4. Infrastruktura edukacyjna i kulturalna

Analizując sytuację społeczno- ekonomiczną gminy należy również zwrócić uwagę na infrastrukturę edukacyjną, kulturalną i zdrowotną. W obszarze polityki społecznej na terenie gminy działa szereg instytucji, których główny celem są działania z obszaru pomocy społecznej, a także edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz profilaktyki zdrowotnej.

Infrastruktura edukacyjna i żłobkowa

Na terenie gminy Wiśniew funkcjonuje 3 przedszkola. Poniżej przedstawiono wykres obrazujący liczbę dzieci uczęszczających do przedszkola publicznego na terenie gminy Wiśniew. Oscyluje ona wokół 45- 50 dzieci rocznie.

Wykres 8. Liczba dzieci uczęszczająca do przedszkoli na terenie gminy Wiśniew w latach 1995-2018 r.

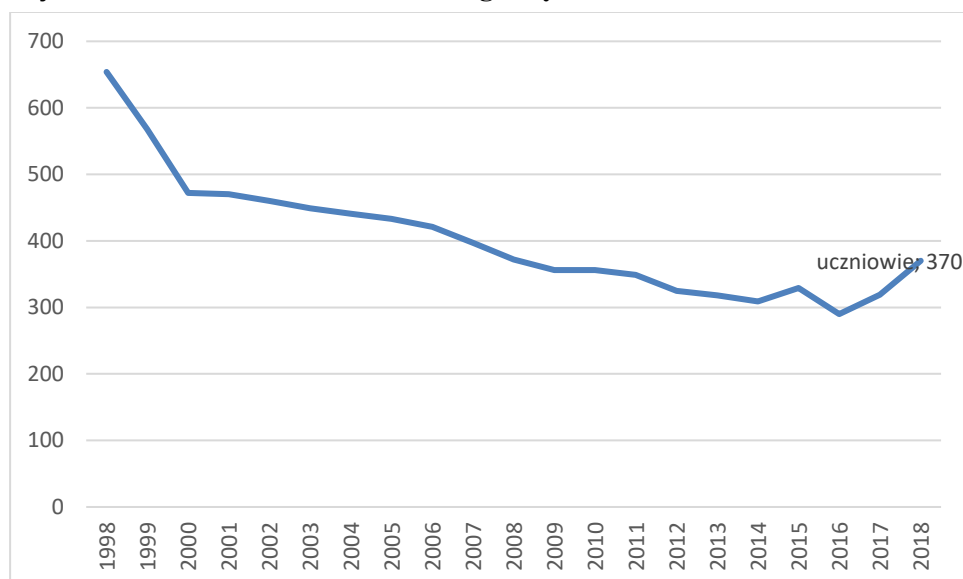

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Łącznie w 2019 r. do przedszkoli na terenie gminy według danych Urzędu Gminy w Wiśniewie uczęszczało 125 dzieci (-6 w stosunku do 2018 r.).

Ponadto na terenie gminy występują trzy Szkoły Podstawowe: w Wiśniewie, Radomyśli, Śmiarach, do których w 2019 r. uczęszczało łącznie 370 uczniów (dane BDL GUS)¹. Liczba uczniów od 1998 r. zmalała o 284 uczniów (43%).

¹ Według danych Urzędu Gminy w Wiśniewie w roku szkolnym 2018/ 2019 uczęszczało 403 dzieci, a w 2017/2018 326 dzieci.

Wykres 9. Liczba uczniów na terenie gminy Wiśniew w latach 1998–2018 r.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Infrastruktura kulturalna i sportowa

Duże znaczenie w realizacji zadań w obszarze społecznym mają gminne instytucje kultury oraz instytucje upowszechniające wśród mieszkańców postawy aktywne zapewniając im możliwość uprawiania sportu i rekreacji.

Podmioty kulturalne występujące na terenie gminy Wiśniew to przede wszystkim Gminny Ośrodek Kultury, przy którym działa m.in. Gminna Biblioteka Publiczna oraz zespół ludowy „Wiśniewiaczy”.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy w 2019 r. zapewniały 2 podmioty lecznicze, prywatny gabinet stomatologiczny oraz funkcjonuje 1 apteka:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

Bezpieczeństwo publiczne

Na atrakcyjne warunki do zamieszkania wpływa również bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Wiśniew. Zadania związane z utrzymaniem porządku publicznego oraz z zapewnieniem bezpieczeństwa realizowane są przez podmioty odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa to Ochotnicze Straże Pożarne funkcjonujące na terenie gminy.

Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną gminy realizującą zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Wiśniewie. Celem Ośrodka jest podejmowanie wszelkich działań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie

im życia w warunkach odpowiadających godność człowieka, a także podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Do zadań GOPS należy w szczególności:

- realizacja zadań własnych gminy takich jak: przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń z zakresu pomocy społecznej m.in. zasiłków stałych, celowych, okresowych i innych, świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, udzielanie pomocy w formie posiłków, schronienia i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym w tym bezdomnym, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, praca socjalna;
- wspieranie rodziny i współfinansowanie pieczy zastępczej;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- diagnoza potrzeb oraz sprawozdawczość.

Do wydawania indywidualnych decyzji administracyjnych w sprawach należących do przedmiotu wszystkich działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie upoważniony jest Kierownik. W 2019 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wiśniewie zatrudnienie stanowiło 5 pracowników na umowę o pracę realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej², łącznie 8 pracowników. Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zgodnie z art. 110 ust. 11 zatrudniono pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej niż trzech pracowników. W roku 2019 zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe w środowisku zamieszkania; ponadto jest 1 etat zakwalifikowany według sprawozdania MPiPS jako "pozostali pracownicy".

W związku z tym, że GOPS w Wiśniewie jest małą placówką, pracownicy Ośrodka mają doskonałe rozeznanie w problemach i potrzebach osób, którym pomagają. Wspólnie mogą zastanawiać się nad najlepszymi rozwiązaniami trudnych przypadków. Również podopieczni znają pracowników, mają do nich zaufanie i dzięki temu, zwracają się do nich we wszystkich trudnych sprawach.

4. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY WIŚNIEW

W Gminie Wiśniew według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie objął wsparciem łącznie 245 osób, którym udzielono świadczenia. Było to razem 116 rodzin, w których było 391 osób.

Tabela 1. Liczba i rodzaj świadczeń pieniężnych na terenie gminy Wiśniew. Stan na 2019 r.

Rodzaj świadczenia	2019		
	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Niepieniężne	141	66	346
Pieniężne	107	102	290

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie za 2019 rok.

² Sprawozdanie z działalności za 2019 r. Opracował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

W 2019 r. głównymi powodami przyznania świadczeń były: ubóstwo (135 osób), niepełnosprawność (43 rodziny), potrzeba ochrony macierzyństwa (35 rodzin w tym wielodzietność – 30 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (56 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (74 rodzin w tym 17 rodzin niepełnych i 22 rodziny wielodzietne), alkoholizm (41 rodzin), bezrobocie (26 rodzin, w tym 69 osób). Wysoka jest liczba trudnych sytuacji życiowych z powodu sieroctwa (13 rodzin).

Tabela 2. Klasyfikacja powodów udzielania świadczeń w 2019 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin	
		Ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych
Ubóstwo	1	42	135
Sieroctwo	2	13	42
Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	35	197
Bezdomność	4	1	2
Niepełnosprawność	7	43	131
Długotrwała lub ciężka choroba	8	56	124
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	9	74	302
Alkoholizm	14	41	106
Narkomania	15	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	16	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie za 2019 rok.

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Sytuacja rodzin została przedstawiona w oparciu o dane statystyczne w zbiorach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie, który ewidencjonuje informacje o rodzinach doświadczających różnych problemów oraz udzielanych rodzinom formach wsparcia. Wybrane dane statystyczne pokazują, że na terenie gminy Wiśniew problemy rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin wykazujących konieczność ochrony macierzyństwa plasują się na drugim miejscu w hierarchii problemów społecznych pod względem liczby osób objętych świadczeniami.

W gminie obserwuje się wzrost ogólnej liczby rodzin objętych pomocą i wsparciem. Udzielane rodzinom wsparcie ma na celu pomoc w rozwiązywaniu trudnych życiowych problemów oraz zapobieganie niekorzystnym zjawiskom powodującym trudności rozwojowe dzieci i młodzieży. Priorytetem w działaniu lokalnych podmiotów wspierających rodziny wychowujące dzieci jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego w różnych formach, co jest priorytetowym działaniem współczesnych społeczności lokalnych w dobie zmniejszającej się dzietności rodzin.

Problemy rodzin niepełnych, podobnie jak wielodzietnych dotyczą zarówno sfery niedostatku, zaniedbań opiekuńczych powiązanych z niewydolnością wychowawczą rodziców, ale też schorzeniami, niepełnosprawnością i innymi problemami utrudniającymi prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie.

Wielość problemów z jakimi borykają się rodziny zamieszkujące na terenie gminy Wiśniew jest zróżnicowana, ale najwyraźniej rysują się problemy socjalne, które znajdują wyraz w formach pomocy oferowanych dzieciom. Jedną z takich form stanowi dożywianie dzieci w szkołach i placówkach edukacyjnych. Na terenie gminy Wiśniew pomoc ta udzielana jest dla 121 świadczeniobiorców - dzieci (wartość świadczeń: 65.514 zł).

Przedstawiona powyżej diagnoza pokazuje, że problemy rodzin z dziećmi na terenie gminy Wiśniew dotyczą najczęściej kwestii socjalnych, na kolejnych miejscach plasuje się wielodzietność lub niepełne rodzicielstwo, marginalnie występuje problem zaniedbań opiekuńczych powodujący konieczność umieszczania dzieci w systemie pieczy zastępczej.

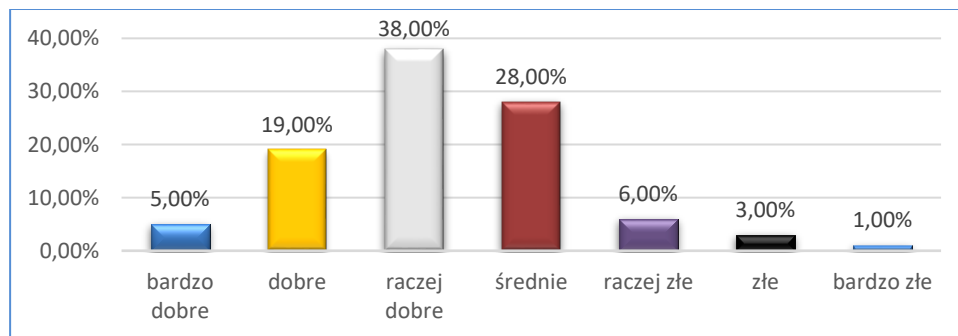
5. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie raportu z diagnozy społecznej, zrealizowanej na zlecenie Gminy Wiśniew, przedstawia się obraz problemów społecznych na terenie gminy z perspektywy jego mieszkańców.

Badania realizowano od sierpnia do września 2020 roku. Na pytania dotyczące strefy społecznej odpowiedzi udzieliło 100 dorosłych mieszkańców gminy. Wśród nich większość stanowili mężczyźni (51%). 20% ankietowanych znajdowało się w grupie wiekowej 36 -45 lat. Następnie w wieku 26-35 lat (21%), kolejno 16% w grupie 46-55 lat. 17% respondentów miało od 56 do 65 lat, zaś 14% ankietowanych nie miało więcej niż 25 lat, a 12% osób miało więcej niż 65 lat. Największa część respondentów posiadała wykształcenie średnie lub pomaturalne (34%). 11% ankietowanych legitymowało się wykształceniem wyższym, 33% osób posiadało wykształcenie zawodowe, a 22% wykształcenie podstawowe.

W pierwszym pytaniu dotyczącym problemów społecznych w gminie, mieszkańców poproszono o ocenę aktualnych warunków życia w gminie. Ankietowani w większości przyznawali, iż są raczej dobre – takiej odpowiedzi udzieliło 38% osób. Kolejno 28% osób stwierdziło, że są „średnie”, a 19% badanych wskazało odpowiedź „dobre”. Następnie po 3% osób twierdzi, iż są one bardzo dobre (5%), raczej złe (3%), 1% - bardzo złe.

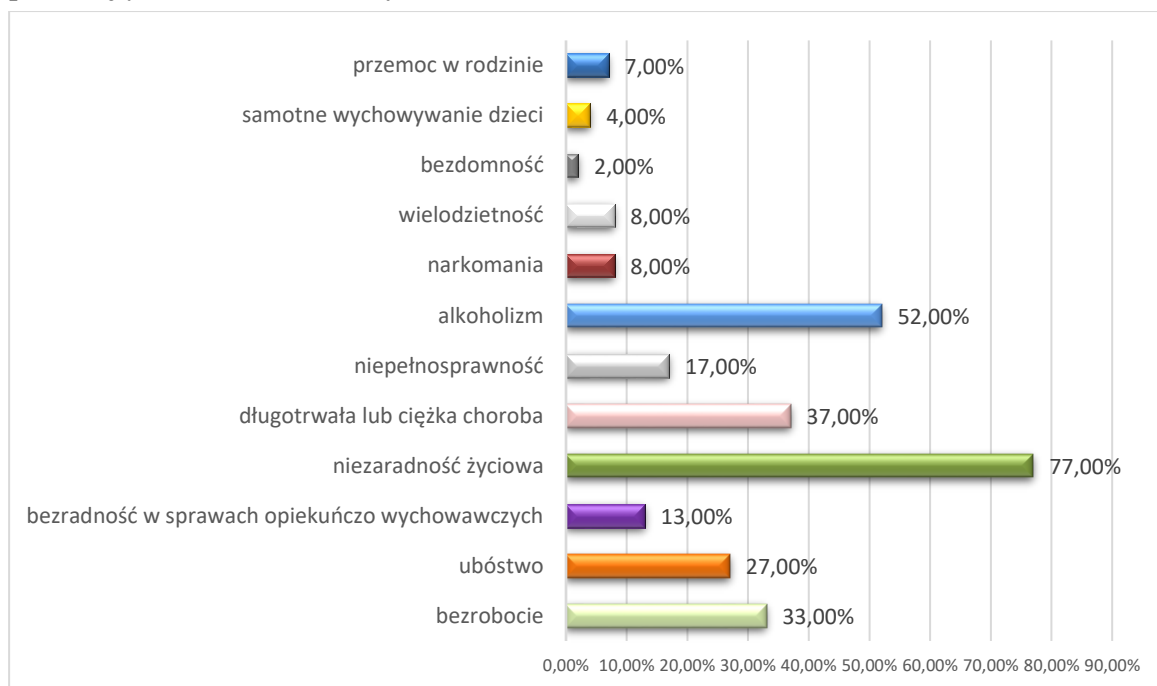
Wykres 10. Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

Źródło: Opracowanie własne.

Następnie ankietowanych poproszono o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w gminie. Ankietowani wskazywali między innymi: niezaradność życiową (77%), alkoholizm (52%), bezrobocie (33%), długotrwałą lub ciężką chorobę (37%), ubóstwo (27%), niepełnosprawność (17%), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (13%), czy też przemoc w rodzinie (7%).

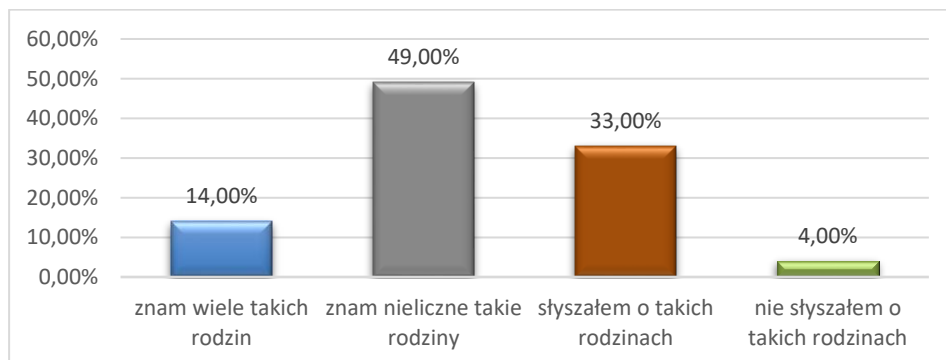
Wykres 11. Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia?

Źródło: Opracowanie własne.

Niniejsze pytanie miało na celu oszacowanie liczby rodzin ubogich w gminie. Większość ankietowanych przyznała, że zna takie rodziny. Pozostałe 4% osób nie słyszało o takich rodzinach w gminie.

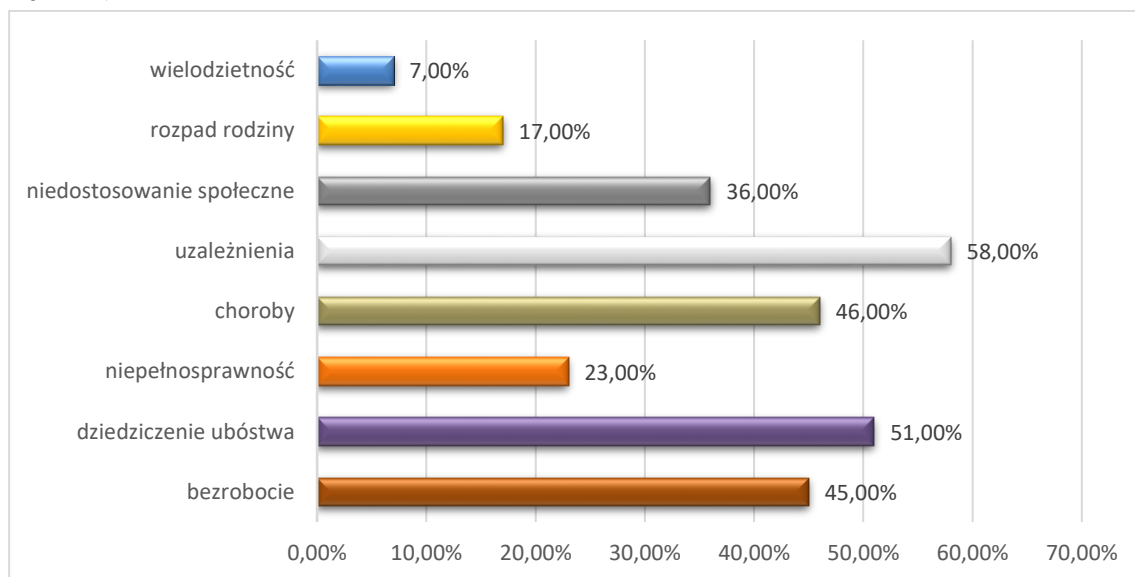
Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem na terenie gminy jest dużo rodzin ubogich?

Źródło: Opracowanie własne.

Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami popadania w ubóstwo są m.in.: uzależnienia (58%), dziedziczenie ubóstwa (51%), choroby (23%), bezrobocie (45%), niedostosowanie społeczne (36%).

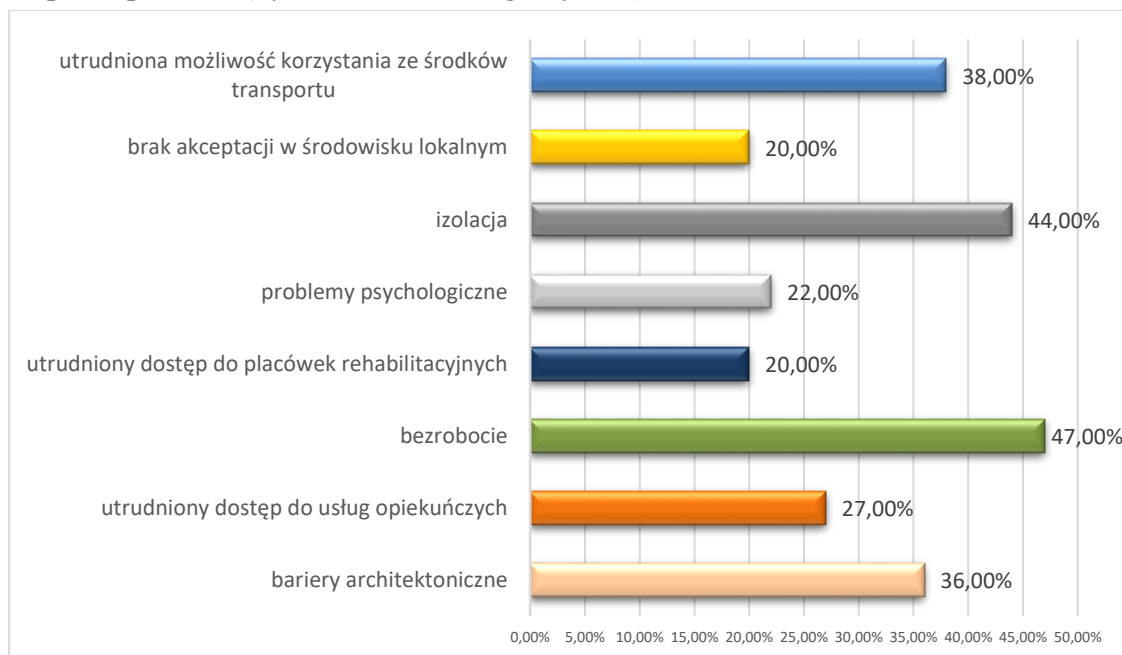
Wykres 13. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Źródło: Opracowanie własne.

Dodatkowo ankietowanych zapytano o problemy, z którymi mogą zmagać się osoby niepełnosprawne w gminie. Najczęściej wskazywano na: bezrobocie (47%), izolację (44%), utrudnioną możliwość korzystania ze środków transportu (38%), bariery architektoniczne (36%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (27%), czy też problemy psychologiczne (22%).

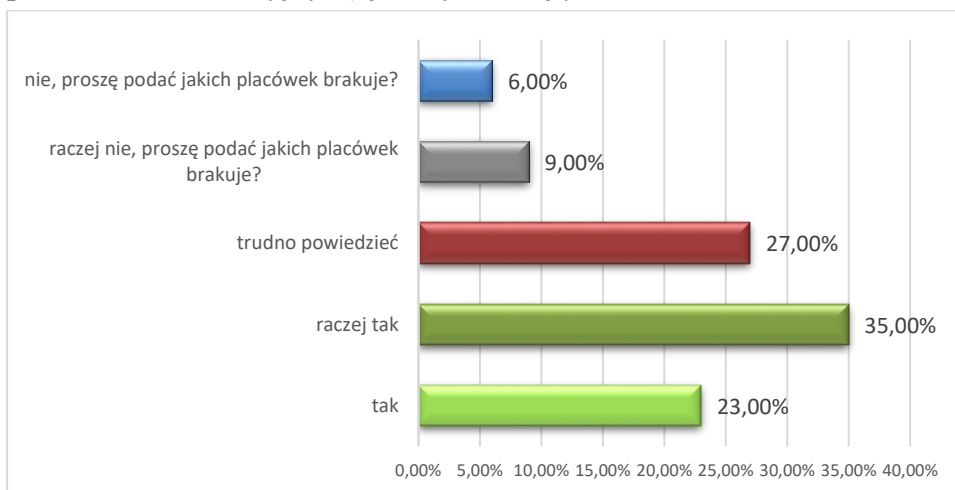
Wykres 14. Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Źródło: Opracowanie własne.

Jedynie 35% osób uważa, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w gminie jest raczej wystarczająca, a 23% osób uważa, iż jest ona wystarczająca. Z tą opinią nie zgodziło się 15% osób, w tym 9% uważa, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 6% osób jest ona niewystarczająca.

Wykres 15. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

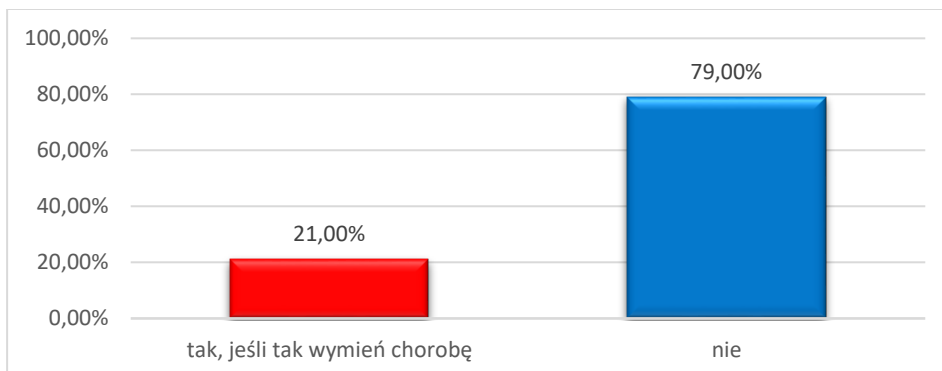
Źródło: Opracowanie własne.

Mieszkańcy, którzy przyznali, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy jest nie wystarczająca wypisali własnoręcznie jakich placówek pomocowych brakuje:

- Domy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- Placówka dla osób z autyzmem,
- Placówka dla dzieci z zaburzeniami zachowania,
- Przychodni specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych,
- Specjalistycznych ośrodków rehabilitacyjnych oraz lekarzy specjalistów.

Dodatkowo, 21% ankietowanych przyznaje, że w skład ich rodziny wchodzi osoba długotrwale chora. Osoby te wymieniły choroby z jakimi borykają się ich bliscy: nowotwory, rak jelita grubego, rak jajnika, niewydolność serca, nadciśnienie, osoby po udarze, astma, cukrzyca, otyłość, stwardnienie rozsiane, czy też mukowiscydoza.

Wykres 16. Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

Źródło: Opracowanie własne.

Kolejno, 92% ankietowanych uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w gminie jest wystarczający, jednak pozostałe 8% osób nie zgodziło się z tą opinią. Uważają oni, iż w gminie brakuje: domów dla osób niepełnosprawnych, ośrodków dla osób niewidomych, placówek dla osób z autyzmem, placówek dla dzieci z zaburzeniami zachowania, specjalistycznych poradni i przychodni, specjalistów chorób wewnętrznych, a także specjalistów onkologów.

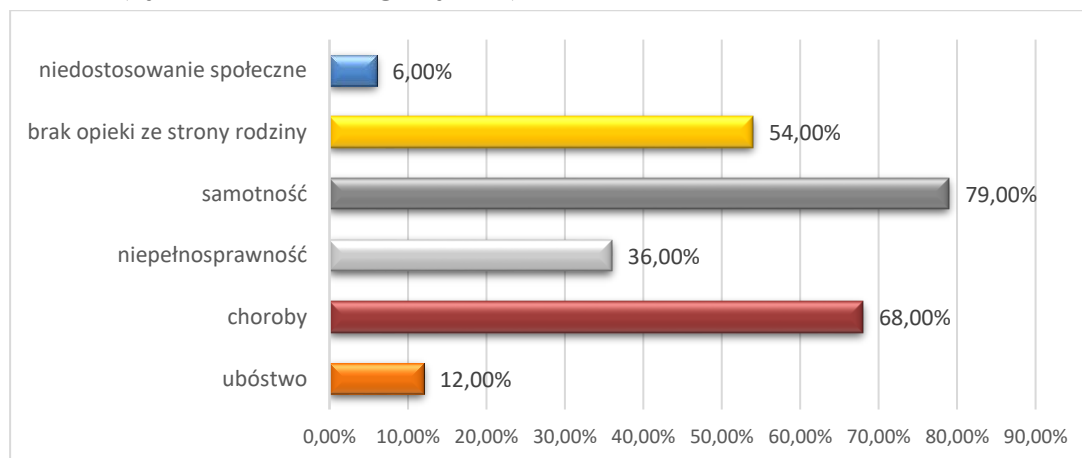
Wykres 17. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?

Źródło: Opracowanie własne.

Mieszkańców poproszono również o wskazanie problemów, z jakimi borykają się osoby starsze w gminie. Ankietowani wskazywali na: samotność (79%), choroby (68%), brak opieki ze strony rodziny (54%), niepełnosprawność (36%), ubóstwo (12%) oraz niedostosowanie społeczne (6%).

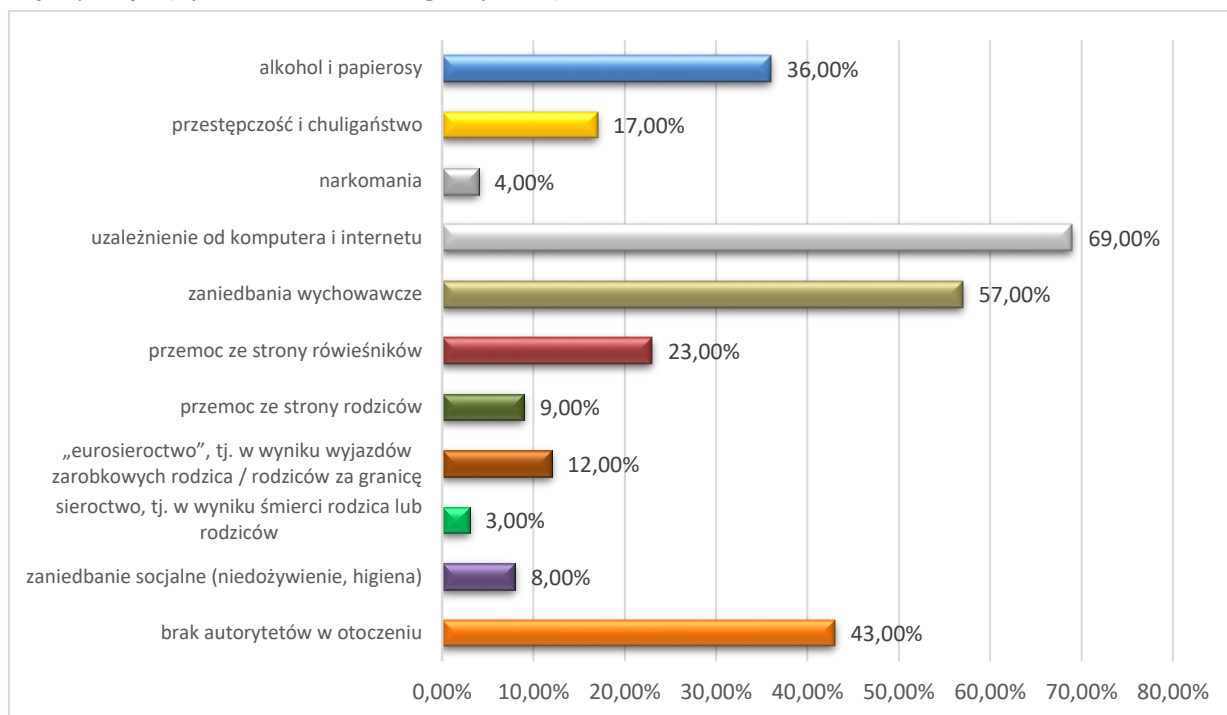
Wykres 18. Z jakimi problemami społecznymi na terenie gminy najczęściej borykają się osoby starsze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Źródło: Opracowanie własne.

Analizując negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży, można zauważyć, iż zdaniem mieszkańców największym problemem jest między innymi: uzależnienie od komputera i Internetu (69%), brak autorytetów w otoczeniu (43%), zaniedbanie wychowawcze (57%), alkohol i papierosy (36%), a także przemoc ze strony rówieśników (23%).

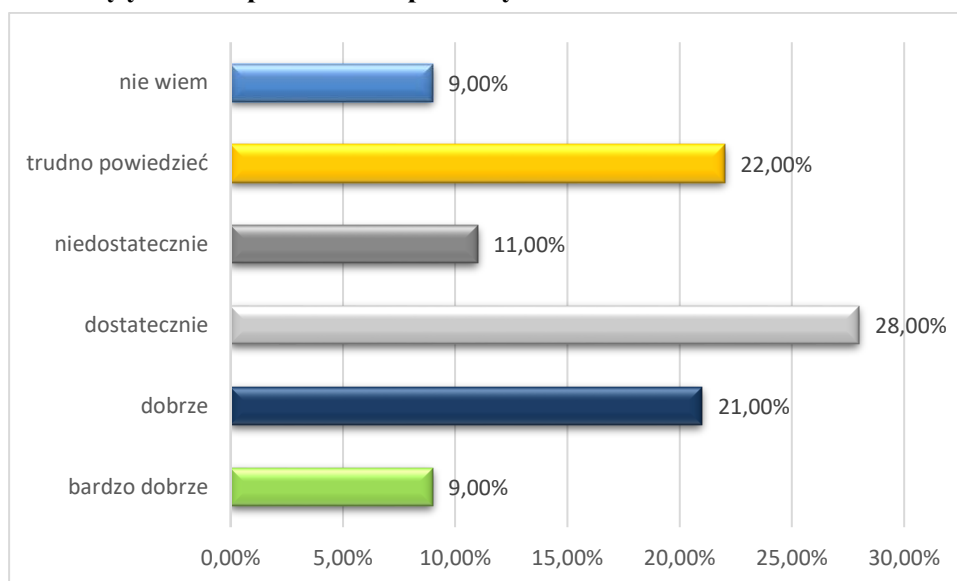
Wykres 19. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Źródło: Opracowanie własne.

Ostatnie pytanie dotyczyło oceny zaangażowania władz gminy w życie społeczne mieszkańców. Większość ankietowanych ocenia dostatecznie zaangażowanie władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców – takiej odpowiedzi udzieliło 28% osób. 21% osób twierdzi, że zaangażowanie gminy jest „dobre”, a 9% osób wskazało odpowiedź „bardzo dobrze”. Niedostatecznie działania gminy oceniło 11% badanych. Pozostałe 22% respondentów wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”, a 9% „nie wiem”.

Wykres 20. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

Źródło: Opracowanie własne.

REKOMENDACJE DLA GMINY WIŚNIEW

W odniesieniu do problemu biedy i ubóstwa, starzenia się społeczeństwa oraz sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie zaleca się:

- Stworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- Stworzenie form pomocy dla osób ubogich: zasiłki i świadczenia, mieszkania socjalne, zbiórki pieniędzy, ubrań, żywności.
- Włożenie wysiłku ze strony szkoły, w celu identyfikacji problemów finansowych w rodzinach uczniów oraz pomoc tym osobom (darmowe podręczniki, wyprawki szkolne, stypendia).
- Identyfikowanie osób pozostających bez zatrudnienia i pomoc im obejmującą pośrednictwo zawodowe, w tym szkolenia z poszukiwania pracy oraz wsparcie dla osób wchodzących lub powracających na rynek pracy.
- Informowanie na temat realizowanych przez gminy działań mających na celu aktywizację zawodową i wyrównywanie szans na rynku pracy, powinny być rozpowszechniane wśród mieszkańców za pomocą broszur, ulotek i plakatów w miejscach publicznych, lokalnych mediach, prasie i Internecie.
- Poszerzenie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie miejsc wsparcia i poradnictwa dla tych grup.
- Rekomenduje się zwiększenie materialnej pomocy dla osób starszych.
- Upowszechnienie wolontariatu – przygotowywanie wolontariuszy i zapewnianie im możliwości pracy w zakresie świadczenia pomocy osobom starszym, bezdomnym i zagrożonym ubóstwem.

- Zaleca się także zapewnianie osobom starszym, niepełnosprawnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym form aktywnego spędzania czasu oraz włączania tychże osób w życie zawodowe i publiczne.
- Zaleca się przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez organizowanie akcji, kampanii mających na celu stworzenie pozytywnego obrazu późniejszej fazy życia, odejście od stereotypu stary = chory, a także rozwój świadomości społecznej na temat potencjału osób starszych.

Celem niwelowania zagrożeń wpływających na występowania problemów społecznych w Gminie Wiśniew, dodatkowo zaleca się wprowadzenie następujących działań:

- Kontynuowanie działań mających na celu wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią.
- Informowanie mieszkańców o różnorodnych zajęciach realizowanych na terenie gminy, umożliwiających pozytywną organizację czasu wolnego mieszkańców.

6. POZYCJA STRATEGICZNA GMINY WIŚNIEW

6.1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawione są wyniki prac uczestników zespołu ds. planowania strategicznego, będących współautorami strategii opartej o diagnozę SWOT.

ANALIZA SWOT

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobrze przygotowana kadra, gotowa do podnoszenia kwalifikacji - dobra baza materialna placówek oświatowych z dostępem do internetu - dostosowanie oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży; - rozwijanie opieki przedszkolnej w gminie; - funkcjonowanie orlika na terenie gminy; - dobra oferta kulturalna GOK na terenie gminy; - sala sportowa w szkołach, dostęp do sprzętu komputerowego w szkołach;	- brak spotkań edukacyjnych dla osób starszych dotyczących specyfiki potrzeb sposobów realizacji związanych z wiekiem - niewystarczający dostęp do psychologa i pedagoga - brak opieki medycznej w szkołach; - brak komunikacji publicznej w wielu miejscowościach na terenie gminy; - brak placówek wsparcia dziennego; - niski budżet do zagospodarowania na cele edukacji, pomocy społecznej, rozwoju zainteresowań.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- położenie geograficzne i walory turystyczne gminy. - wzrost świadomości społecznej w zakresie zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej. - pozyskiwanie środków na edukację dla dorosłych, na przekwalifikowania z funduszy pomocowych - aplikowanie o środki zewnętrzne; - rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży; - promowanie wolontariatu i pomocy osobom starszym;.	- brak dostępu do szkół ponadpodstawowych na terenie gminy; - nie wykorzystywanie walorów turystycznych gminy. - trudności w wypracowaniu postaw prospołecznych wśród mieszkańców gminy. - ograniczony transport komunikacyjny między miejscowościami. - niska świadomość edukacyjna większości społeczeństwa gminy, - wzrost zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobre funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie; - dobre przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi; - zapobieganie dysfunkcjom rodziny; - wprowadzenie zasad współpracy i wymiany informacji pomiędzy GOPS a podmiotami działającymi na rzecz udzielania wsparcia rodzinom;	- niedostateczny dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego wsparcia; - brak dostępu do pomocy prawnej na terenie gminy; - występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia; - brak organizacji pozarządowych pomagających bezrobotnym; - brak pomocy prawnej; - występowanie zjawiska dziedziczenia korzystania z pomocy społecznej;
SZANSE	ZAGROŻENIA
- istnienie bazy rehabilitacyjnej na terenie gminy (ZOL) - brak barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym. - brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych w gminie. - społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych. - możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny; - zahamowanie rozwoju bezrobocia długotrwałego i zjawiska dziedziczenia bezrobocia;	- rosnąca liczba wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- funkcjonowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych; - stworzenie modelu współpracy pracownika socjalnego i konsultanta np. psychologa lub terapeuty; - promowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży; - prowadzenie pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży; - prowadzenie pomocy przez terapeutę dla osób uzależnionych; - prowadzenie pomocy przez specjalistę ds. przemocy w rodzinie; - prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia;	- zatrudnienie większej liczby specjalistów z zakresu leczenia uzależnień; - inspirowanie do powstawania grup wsparcia sąsiedzkiego; - niedostateczna liczba obiektów wsparcia dla rodzin w kryzysie; - ograniczone działania mające na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- większa aktywność pracy psychologa z osobami współuzależnionymi; - zmniejszenie się liczby rodzin dysfunkcyjnych w gminie; - zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy.	- trudności w sprostowaniu potrzebom osób uzależnionych; - niewystarczające środki finansowe do realizacji podstawowych zadań w ramach pomocy społecznej.

6.2. Perspektywna wizja sposobów rozwiązywania problemów społecznych

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Gminy Wiśniew określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie:

POMOC SPOŁECZNA /POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM, OSOBOM STARSZYM/, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

- Wzmacnianie rodzin, podniesienie poziomu ich funkcjonowania.
- Zwiększenie bezpieczeństwa socjalnego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
- Pomoc bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.
- Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
- Utworzenie bazy rehabilitacyjnej i poszerzenie oferty usług opiekuńczych i specjalistycznych.
- Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Podnoszenie świadomości prawnej osób doznających przemocy.
- Tworzenie mieszkań socjalnych i mieszkań chronionych.
- Organizowanie kształcenia i udzielanie pomocy psychologiczno- pedagogicznej;
- Uświadamianie społeczeństwa lokalnego o konieczności zgłaszania przypadków przemocy w rodzinie jako profilaktyki, pracy z rodziną;
- Rozszerzenie usług opiekuńczych osobom starszym i chorym – obecnie występują braki chętnych do pracy w charakterze opiekunki/a.
- Utworzenie grupy wsparcia na terenie gminy dla osób doznających przemocy domowej jak i dla sprawców przemocy.
- Monitorowanie rodzin z problemem przemocy w rodzinie;
- Udzielenie pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym;
- Inicjowanie działań interdyscyplinarnych;
- Podnoszenie kwalifikacji pracowników GOPS;
- Promowanie wolontariatu.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie przeciwdziałania narkomanii i uzależnionym od alkoholu.
- Wsparcie rodzin dotkniętych problemem uzależnień.
- Wsparcie organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień.
- Ograniczenie dostępności alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży.
- Podnoszenie kompetencji osób pracujących na terenie gminy prowadzących działania profilaktyczne w zakresie dot. Uzależnień.

- Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których występuje narkomania, a w szczególności skuteczności ochrony członków rodziny przed negatywnym wpływem uzależnień.
- Stworzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych.
- Systematyczne spotkania osób kompetentnych tj. pracowników socjalnych, policji, terapeutów. Organizacje lekcji z dziećmi, młodzieżą.
- Utworzenie grupy AA.
- Tworzenie wsparcia dla DDA;
- Akcje promujące zdrowy styl życia.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- Prowadzenie zajęć dodatkowych w ramach projektów, w tym dofinansowanych z UE w celu podnoszenia poziomu intelektualnego, kulturalnego, integracyjnego;
- Organizowanie zajęć rekreacyjno- sportowych dla osób starszych;
- Poprawa dostępu do usług wychowania przedszkolnego.
- Poprawa jakości kształcenia oraz oferty oświatowej i kulturalnej.
- Rozszerzenie oferty w ramach partnerstw publiczno- prywatnych.
- Podniesienie poziomu integracji społecznej.
- Pomoc dzieciom i młodzieży w kształtowaniu rozwoju poprzez sport.
- Działalność wolontariacka w szkole;
- Rozszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych;
- Współpraca ze szkołami;
- Wspieranie świetlic wiejskich;
- Tworzenie grup samopomocowych;
- Tworzenie klubów seniora;
- Rozbudowa placówek przedszkolnych;
- Promowanie walorów turystycznych oraz dziedzictwa kulturowego.

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel nadrzędny strategii.

Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Wiśniew, życie wolne od zagrożeń, zintegrowana społeczność, dostępna profesjonalna pomoc społeczna i terapeutyczna, aktywne i zintegrowane grupy społeczne, samorealizujące się w działaniach prospołecznych i kulturalnych.

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021- 2030. Jest to hasłowe wyrażenie wizji rozwoju społecznego mieszkańców Gminy Wiśniew.

Wizja jest określeniem takiego obrazu Gminy Wiśniew, jaki chcieliby osiągnąć za 10 lat mieszkańcy tego obszaru– uczestnicy procesu planowania. Wizja określa dążenie w sposób bardzo ogólny.

Gmina Wiśniew jest miejscem przyjaznym dla jego mieszkańców, umożliwiającym:

- profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne i bytowe, wspierającą wzmocnianie własnych zasobów osób potrzebujących pomocy, sprzyjającą rozwojowi potencjału osobowego i społecznego,
- nowoczesną edukację, przyjazną różnym grupom wiekowym oraz osobom niepełnosprawnym, umożliwiającą ustawiczne kształcenie w zależności od wieku i potrzeb,
- integrację społeczności lokalnej, profesjonalną i efektywną pomoc w sytuacji zagrożeń związanych z dysfunkcją spowodowaną nadużywaniem substancji psychoaktywnych.

6.3. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja

6.3.1. Cele strategiczne

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji Strategii, do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii. **Po przeprowadzeniu diagnozy problemów społecznych oraz diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów strategicznych.** Uczestnicy prac nad strategią ustalili je w następującym zakresie:

Cele strategiczne określono dla trzech obszarów:

1. Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej,
2. Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym,
3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele strategiczne:

1. dla obszaru „Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym.

2. dla obszaru „Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmocniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców, zachęcająca do samorealizacji i wsparcia dla innych.

3. dla obszaru „Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”

Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawione zostaną w kolejnych rozdziałach.

Źródłem sformułowanych poniżej szczegółowych celów strategicznych oraz działań strategicznych jest wynik ustaleń uczestników prac nad strategią i są skorelowane z wynikami analizy SWOT, badań problemów społecznych, oczekiwań realizacyjnych wyrażonych w ankietach prospektywnych.

6.3.2. Cele szczegółowe i ich realizacja

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym społeczeństwa.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej,

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKŁADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Prowadzenie zajęć dodatkowych, w tym dofinansowanych z UE.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	Gmina Wiśniew
2	Organizacja zajęć rekreacyjno- sportowych dla osób starszych.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba zrealizowanych działań	Gmina Wiśniew
3	Poprawa dostępu do usług wychowania przedszkolnego.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba zrealizowanych działań	Gmina Wiśniew
4	Podniesienie poziomu integracji społecznej.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba zrealizowanych działań	Gmina Wiśniew
5	Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej dla osób starszych. Tworzenie klubów seniora i innych środowiskowych form wsparcia.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba wydarzeń kulturalnych, oświatowych, rozrywkowych dla osób starszych	Gmina Wiśniew

**POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, POMOC OSOBOM
NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM**

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców, zachęcająca do samorealizacji i wsparcia dla innych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości, wolontariatu, grupa wsparcia.

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Zwiększenie bezpieczeństwa socjalnego dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	2021 – 2030	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie
2	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych, potrzeb pomocowych i profilaktycznych.	2021 – 2030	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie
3	Pomoc bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.	2021 – 2030	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie
4	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.	2021 – 2030	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie
5	Utworzenie bazy rehabilitacyjnej i poszerzenie oferty usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych i starszych.	2021 – 2030	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Gmina Wiśniew
6	Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.	2021 – 2030	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Powiatowy Urząd Pracy
7	Tworzenie mieszkań socjalnych i mieszkań chronionych.	2021 – 2030	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie,

					Gmina Wiśniew oraz zarządcy infrastruktury
8	Monitorowanie rodzin z problemem przemocy w rodzinie.	2021 – 2030	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, NGO, inicjatywy oddolne
8	Zlikwidowanie barier architektonicznych na terenie gminy.	2021 – 2030	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gmina Wiśniew oraz zarządcy infrastruktury

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII**CEL GŁÓWNY**

Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – rehabilitacyjna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz pomocy rodzinom z uzależnieniami.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw na rzecz osób pracujących na rzecz pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi	GOPS w Wiśniewie
2	Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych – powinny dotyczyć wszystkich zachowań ryzykownych oraz obejmować dzieci i młodzież oraz rodziców i opiekunów.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba uczestników programów profilaktycznych	GOPS w Wiśniewie
3	Opracowanie i wdrożenie zorganizowanej pomocy specjalistycznej (psychologicznej, prawnej i medycznej) dla mieszkańców gminy.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Wiśniewie
4	Kontynuowanie działań organizujących rozwój usług nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Wiśniewie
5	Opracowanie materiałów edukacyjnych – informacyjnych dotyczących uzależnień zwłaszcza alkoholu, palenia	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Wiśniewie

	tytoniu oraz dopalaczy oraz miejsc i ofert pracy.				
6	Stworzenie grup wsparcia dla współuzależnionych, w tym grupy AA.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Wiśniewie
7	Systematyczne spotkania osób kompetentnych (np. policji, terapeutów) z dziećmi, młodzieżą.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Wiśniewie
8	Systematyczny monitoring sprzedaży napojów alkoholowych w punktach sprzedaży napojów np. przez badanie typu tajemniczy klient.	2021 – 2030	Bezinwestycyjne	Liczba przeprowadzonych monitoringów	Gmina Wiśniew, NGO, lokalna społeczność
9	Kontynuowanie działań organizujących rozwój usług nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Wiśniewie

7. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

W celu sprecyzowania zarządzania realizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należało odpowiedzieć na następujące pytania:

- a) kto będzie odpowiedzialny za koordynację procesu wdrażania dokumentu ?
- b) jak często i jakimi sposobami będzie odbywać się ocena jego realizacji ?
- c) w jaki sposób i w jakim trybie będzie dokonywana korekta/aktualizacja strategii ?

Opracowując niniejsze „wytyczne” kierowano się założeniem, że proces tworzenia oraz wysiłek wdrażania strategii muszą być oparte na tej samej podstawie – partycypacji społecznej. A zatem, w naturalny sposób zaangażowanie oraz nabyte doświadczenie członków zespołu zadaniowego oraz osób uczestniczących w warsztatach planowania strategicznego powinny zostać wykorzystane na etapie wdrażania strategii.

Podmioty zarządzające realizacją strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych (JST); odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Gminy – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Doradcy – środowisko odpowiedzialne za doradztwo oraz opiniowanie, stanowiące zarazem forum wymiany doświadczeń i pomysłów na rozwój społeczny gminy.

Instrumenty realizacji Strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów własnych gminy nie wystarcza w stosunku do realizowanych zadań oraz potrzeb społecznych, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania zewnętrznego budżetu.

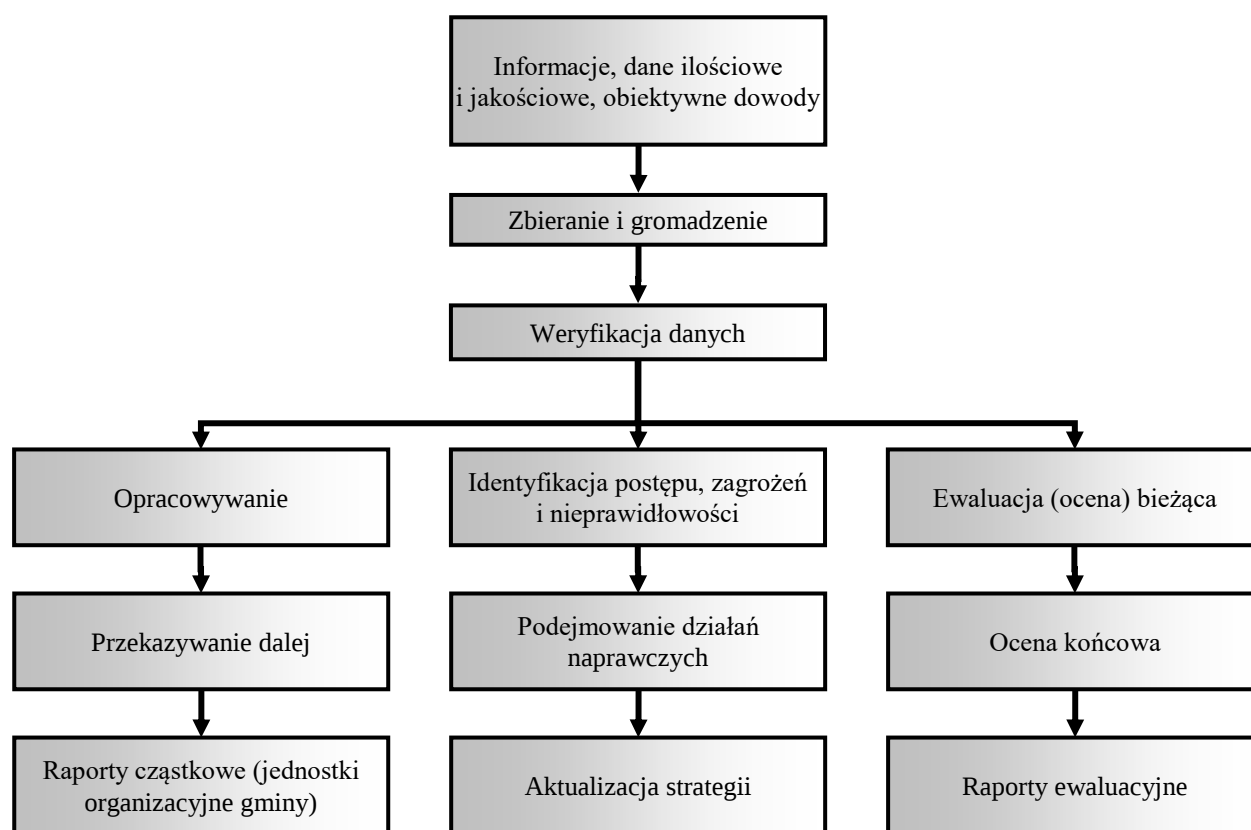
Wdrażając Strategię, Gmina będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat

Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

Monitoring i ocena wdrażania strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągania.

Przebieg procesu monitoringu i ewaluacji (oceny) postępów we wdrażaniu Strategii przedstawia poniższy schemat.

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii. Raporty będą sporządzane do końca lutego roku następującego po roku sprawozdawczym, którego dany raport dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty co dwa lata będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Raporty przewodniczący Zespołu przekazuje Wójtowi Gminy, który następnie przedstawia Radzie Gminy informację o stanie wdrażania strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Wójt wspólnie z Zespołem ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne Gminy.

Aktualizacja strategii

Przeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co 3 lata. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

8. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społecznoekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Wiśniew

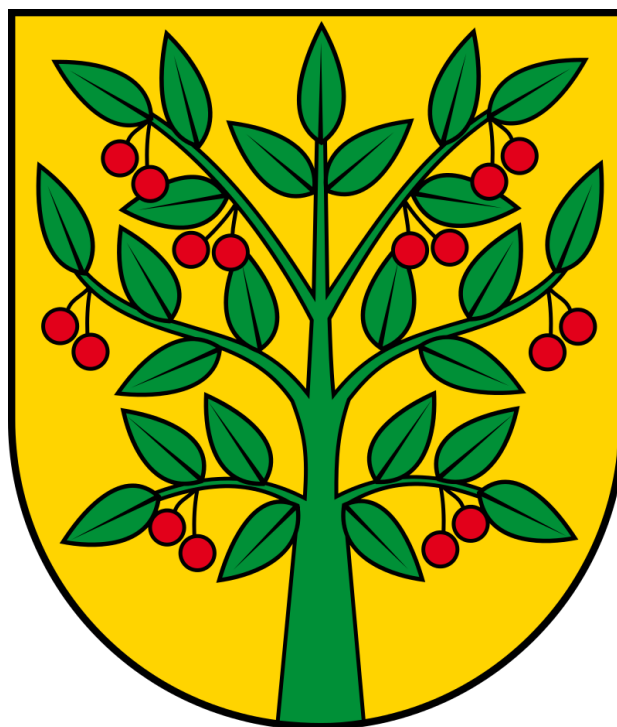
i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gminy – Obywatel, – promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Wiśniew, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

9. ZESTAWIENIE TABEL, WYKRESÓW, MAP

Tabela 1. Liczba i rodzaj świadczeń pieniężnych na terenie gminy Wiśniew. Stan na 2019 r.	15
Tabela 2. Klasyfikacja powodów udzielania świadczeń w 2019 r.	16
Wykres 1. Liczba mieszkań na terenie gminy Wiśniew w latach 2008- 2019	9
Wykres 2. Ludność gminy Wiśniew w latach 1995- 2019 r.	9
Wykres 3. Struktura ludności gminy Wiśniew według ekonomicznych grup wieku w latach 1995- 2019.	10
Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Wiśniew w latach 2002- 2019	10
Wykres 5. Liczba przedsiębiorstw na terenie gminy Wiśniew w latach 2009- 2019.....	11
Wykres 6. Podmioty gospodarcze według rodzajów działalności PKD w latach 2009- 2019 r. na terenie gminy Wiśniew	11
Wykres 7. Liczba podmiotów na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2002- 2019....	12
Wykres 8. Liczba dzieci uczęszczająca do przedszkoli na terenie gminy Wiśniew w latach 1995- 2018	13
Wykres 9. Liczba uczniów na terenie gminy Wiśniew w latach 1998 – 2018.....	14
Wykres 10. Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców gminy?	17
Wykres 11. Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia?	18
Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem na terenie gminy jest dużo rodzin ubogich?	18
Wykres 13. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? (Pytanie wielokrotnego wyboru).	19
Wykres 14. Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne? (Pytanie wielokrotnego wyboru).	19
Wykres 15. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?	20
Wykres 16. Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?	20
Wykres 17. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?	21
Wykres 18. Z jakimi problemami społecznymi na terenie gminy najczęściej borykają się osoby starsze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).	21
Wykres 19. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej? (Pytanie wielokrotnego wyboru).	22
Wykres 20. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?.....	23
Mapa 1. Położenie gminy Wiśniew i powiatu siedleckiego na tle województwa mazowieckiego	8

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE WIŚNIEW**

WIŚNIEW, GRUDIEŃ 2020 R.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE WIŚNIEW**

WSTĘP

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmierne głębokie i szkodliwe. Daje o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że [...] *przemoc rodzi przemoc, tworząc swoistą spiralę przemocy, obejmującą coraz to nowe generacje pokoleń*².

Zjawisko przemocy w rodzinie jest definiowane przez art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako: *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające dobra lub prawa osobiste członka rodziny lub innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*.

Niniejszy *Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Wiśniew na lata 2021- 2030* powstał w oparciu o przepisy prawne, programy, aktualną diagnozę społeczną, a także literaturę przedmiotu¹. Dokument jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030*.

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stanowią:

- a. Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876);
- b. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218, ze zmianami);
- c. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 1492, z późn. zmianami);
- d. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

¹ 1 J. Wawrzyniak, (red.), *Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy*, Łódź 2007.

- e. Konwencja stambulska - Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. – ratyfikowana przez rząd polski w 2015 r.

Spis treści

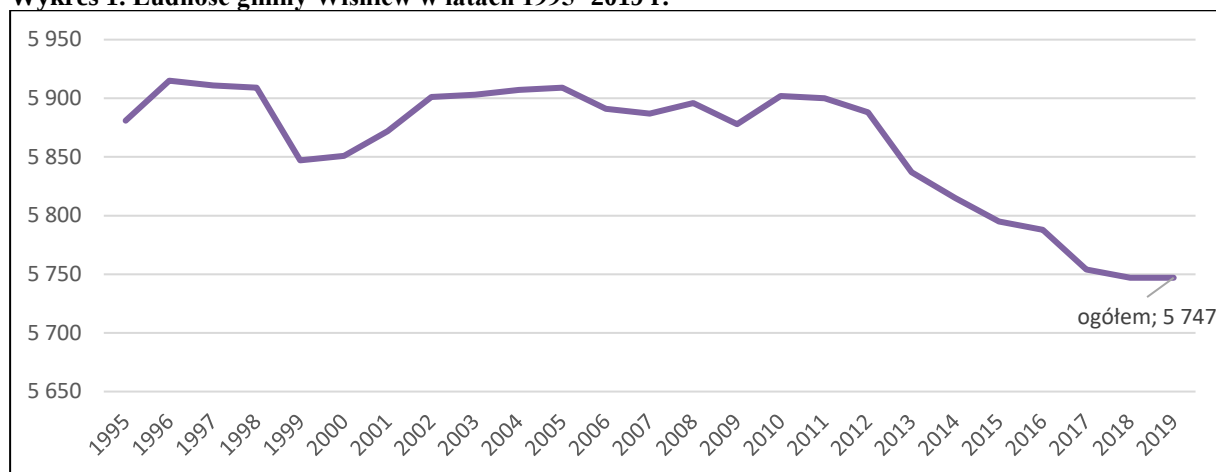
Wstęp	3
1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie	6
1.1. Wstęp do analizy społecznej gminy Wiśniew (desk research)	6
1.2. Diagnoza dotycząca przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew	8
2. Analiza SWOT	12
3. Część programowa	14
3.1. Cel główny Programu, cele szczegółowe i ich realizacja	14
3.1.1. Cel główny	14
3.1.2. Cele szczegółowe i ich realizacja	14
4. System zarządzania i aktualizacji Programem	20
5. Podsumowanie i Wnioski	23
6. Zestawienie tabel, wykresów, map	25

1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1.1. Wstęp do analizy społecznej gminy Wiśniew (desk research)

Liczba ludności gminy Wiśniew wg stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosi 5747 osób zamieszkujących w 27 sołectwach. Zagęszczenie ludności na poziomie 46 osoby na 1 km². Liczba mieszkańców gminy spadła od 1995 r. o 181 mieszkańców (2,2% populacji).

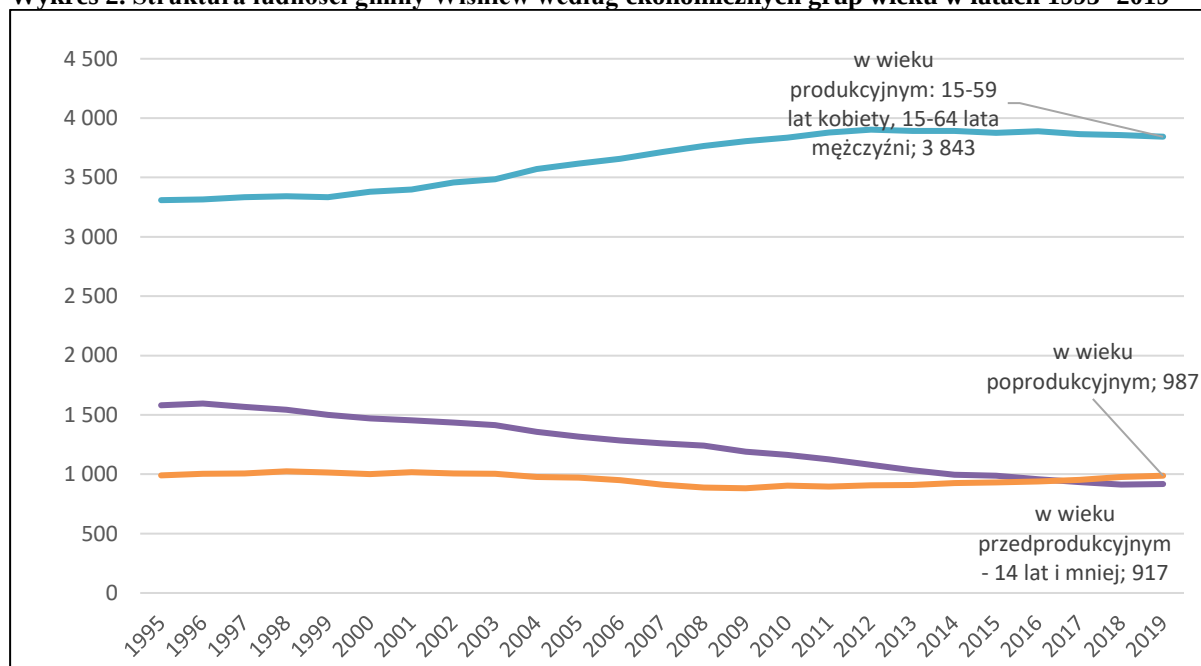
Wykres 1. Ludność gminy Wiśniew w latach 1995- 2019 r.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy Wiśniew pozwala stwierdzić, że jest niewielka przewaga osób w wieku poprodukcyjnym (987 osób, 17,17% populacji) w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym (917 osób, 15,96% populacji). Jednak liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła z poziomu ok. 1500 osób w 1995 r. do 917 w 2019 r. Z kolei udział osób w wieku poprodukcyjnym oscyluje wokół 950-1000 osób z niewielkimi odchyleniami.

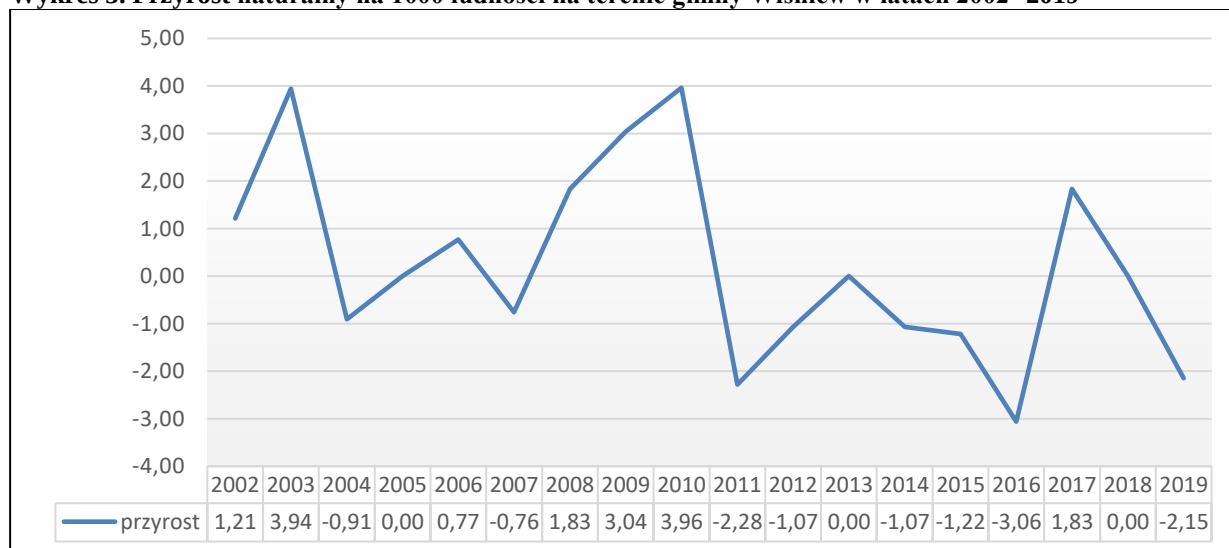
Wykres 2. Struktura ludności gminy Wiśniew według ekonomicznych grup wieku w latach 1995- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Przyrost populacji od 2017 r. był dodatni. W 2019 r. był szacowany na 3,13 pp.

Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Wiśniew w latach 2002- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych na terenie gminy Wiśniew wynosiła w 2019 r. 1347 osób, z czego 737 stanowiły kobiety. Udział osób z prawem do zasiłku wynosił 197, z czego 110 kobiet. W porównaniu do 2018 r. zauważalny był spadek liczby bezrobotnych o 382 osoby.

1.2. Diagnoza dotycząca przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew

Zjawisko przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew zostało rozpoznane na podstawie danych statystycznych zebranych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

W latach 2017- 2019 r. odnotowano wzrost liczby osób narażonych na przemoc. W 2017 r. zgłoszono 29 takich przypadków, a w 2019 r. już 81.

Tabela 1. Liczba osób narażonych na przemoc na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba osób narażonych na przemoc	29	59	81

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Z zebranych informacji wynika, że liczba sporządzonych formularzy w ramach procedury „Niebieska karta” utrzymuje się na względnie wysokim poziomie. W 2017 r. zostało opracowanych 6 nowych formularzy (2 przez GOPS, 4 przez policję), w 2018 r.: 7 (2 przez GOPS, 5 przez policję), w 2019 r.: 4 (wszystkie przez policję). Można zatem powiedzieć, że jest to istotny problem, który dotyczy wielu rodzin z terenu gminy Wiśniew. Jednocześnie, należy zauważyć, że we wszystkich formularzach jako sprawca został odnotowany mężczyzna

Tabela 2. Liczba sporządzonych nowych formularzy „Niebieska Karta” z lat 2017 – 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	6	7	4

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Większość przypadków dotyczy stosowania przemocy fizycznej i psychicznej wobec kobiet.

Tabela 3. Rodzaje przemocy odnotowane w formularzach „Niebieskiej Karty” na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Fizyczna i psychiczna	6	5	1
Psychiczna	-	2	1
Fizyczna	-	-	2

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Ofiarami przemocy domowej z terenu gminy Wiśniew są przede wszystkim kobiety. W 2017 r. było poszkodowanych 6 kobiet pomiędzy 18- 67 rokiem życia. Z kolei w 2019 r. było to 2 nieletnich (1 kobieta, 1 mężczyzna) oraz 4 kobiety pomiędzy 18- 67 rokiem życia.

Tabela 4. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w latach 2018 – 2020 na terenie gminy Wiśniew

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej;	6	7	6
W tym:			
Kobiety (0-18)	0	0	1
Kobiety (18- 67)	6	6	4
Kobiety (67+)	0	1	0
Mężczyźni (0- 18)	0	0	1
Mężczyźni (18- 67)	0	0	0
Mężczyźni (67+)	0	0	0

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Liczba interwencji policji dotycząca przemocy domowej wzrosła w latach 2017 – 2019 na terenie gminy Wiśniew. W 2017 r. odnotowano 68 takich sytuacji, a w 2019 r. już 87. Należy zauważyć, że interwencje policji występują cyklicznie u tych samych sprawców.

Tabela 5. Liczba interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew w latach 2017- 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie	68	64	87

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Zwracamy uwagę na to, że w 2018 r. większość sprawców przemocy domowej było pod wpływem alkoholu. W 2017 r. było to 7 sprawców, w 2018 – 6, a w 2019 r. – 4.

Tabela 6. Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu w latach 2018- 2020 na terenie gminy Wiśniew

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	7	6	4

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Jednocześnie liczba wniosków kierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest stosunkowo niska w stosunku do liczby sporządzanych formularzy. W 2017 r. i 2018 r. liczba sporządzonych wniosków wynosiła po 2 sztuki, na odpowiednio: 6 i 7 nowych formularzy zgodnie z procedurą „Niebieska karta”. W 2019 r. sporządzono 4 wnioski, czyli tyle samo co liczba sporządzonych formularzy zgodnie z procedurą „Niebieska karta”.

Tabela 7. Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA/ liczba wniosków które wpłynęły do GKRPA w ramach kompetencji z terenu gminy Wiśniew w latach 2017- 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA	2	2	4

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

W latach 2018 – 2020 spadła ogólna liczba rodzin i osób korzystających z porad psychologicznych i wsparcia dla poszkodowanych w zakresie przemocy domowej. Największą grupą świadczeniobiorców były kobiety – w 2017 r. stanowiły 83%, w 2019 r. 55%. Z kolei w 2018 r. ich udział spadł poniżej 50% - kobiety stanowiły 42% świadczeniobiorców. Jednocześnie w latach 2017- 2019 stosunkowo dużą grupę stanowiły dzieci – odpowiednio: 6%, 14%, 10%.

Tabela 8. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Wiśniew, korzystających ze wsparcia w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach w latach 2017- 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba osób ogółem	65	43	38
Kobiet	54	18	21
Mężczyzn	4	19	13
Dzieci	7	6	4

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Liczba świadczeń udzielanych przez PCPR dla osób z terenu gminy Wiśniew stopniowo spada. W 2017 r. udzielono porad psychologicznych dla 32 osób, a w 2019 r. już dla 16 osób. Z kolei porady prawne świadczone dla 47 osób w 2017 r., z kolei w 2019 r. dla 22 osób.

Tabela 9. Formy wsparcia z PCPR udzielone dla osób z terenu gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Poradnictwo psychologiczne	32 osoby	23 osoby	16 osób
Poradnictwo prawne	47 osób	22 osoby	22 osoby

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

Pozostałe formy wsparcia dla osób narażonych na przemoc w rodzinie to przede wszystkim wsparcie psychologiczne i socjalne.

Tabela 10. Formy wsparcia dostępne dla osób narażonych na przemoc w rodzinie na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 – 2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Wsparcie psychologiczne	29 osób	23 osoby	23 osoby
Wsparcie socjalne	20 osób	-	-
Wsparcie zawodowe i rodzinne	6 osób	3 osoby	3 osoby
Wsparcie specjalistów Punktu Konsultacyjnego	10 kobiet, 2 mężczyzn, 17 dzieci	21 kobiet, 4 mężczyzn, 21 dzieci	11 kobiet, 4 mężczyzn, 11 dzieci

Źródło: Dane Gminy Wiśniew.

2. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

ANALIZA SWOT

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobrze przygotowana kadra, gotowa do podnoszenia kwalifikacji - kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, - zjawisko nagłaśniane przez media, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - znajomość środowiska, - współpraca służb takich jak: policja, GOPS w Wiśniewie, Zespół Interdyscyplinarny; - podejmowania działania w zakresie „Niebieskiej Karty”	- niewystarczający dostęp do psychologa i pedagoga - niski budżet do zagospodarowania na cele edukacji, pomocy społecznej, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - zjawisko przemocy w rodzinie jest silnie zakorzenione w obyczajowości, - niewystarczająca liczba specjalistów do pracy z rodziną, - małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- wzrost świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - pozyskiwanie środków na edukację dla dorosłych; - zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową; - stale kształcąca się kadra służb działających na rzecz rodzin. - rosnąca liczba wolontariuszy wspierających rodziny, w których występuje przemoc;	- wzrost zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, w tym przemocy; - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów; - brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy; - poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.

Źródło: Opracowanie własne.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

3.1. Cel główny Programu, cele szczegółowe i ich realizacja

3.1.1. Cel główny

Sformułowano cel główny Programu:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych.

Jest to kontynuacja programu z lat 2016- 2020. Cel ten jest spójny ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021- 2030*.

3.1.2. Cele szczegółowe i ich realizacja

Wyróżniono następujące cele szczegółowe Programu:

Cel szczegółowy 1: Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania strategiczne

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy; włączanie w tą działalność społeczności lokalnej.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	liczba działań	Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiśniewie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, szkoły, policja, ośrodki zdrowia, organizacje pozarządowe, kuratorzy sądowi
2.	Analiza istniejącej infrastruktury pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie				
3	Analiza skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.				
4	Współpraca i przepływ informacji pomiędzy placówkami oświatowymi, jednostkami pomocy społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodkami zdrowia, policją, organizacjami pozarządowymi. Prowadzenie wspólnych działań o charakterze profilaktyczno- edukacyjnym.				

Cel szczegółowy 2: Podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKŁADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwowe	liczba rozpowszechnionych plakatów, ulotek, broszur oraz innych materiałów informacyjnych, edukacyjnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Urząd Gminy w Wiśniewie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2.	Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.		Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	
3	Prowadzenie gablot informacyjnych w Urzędzie Gminy w Wiśniewie, Ośrodku Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz placówkach opieki zdrowotnej.		Budżet gminy	Liczba inicjatyw	
4	Publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz Urzędzie Gminy w Wiśniewie informacji o lokalnym systemie pomocy		Budżet gminy	liczba osób odwiedzających stronę internetową Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz Urzędu	

	i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,			Gminy w Wiśniewie	
5	Rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno - edukacyjnych.		Budżet gminy	- liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno-edukacyjnym, - liczba osób kończących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym,	

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \\ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Wsparcie specjalistów w formie porad przygotowanych do skutecznego zajmowania się tą problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwowe	liczba udzielonych informacji, porad i konsultacji	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wiśniewie, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Wiśniewie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2	Kontynuowanie działalności specjalistycznego miejsca pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.			Liczba inicjatyw	
3	Wdrażanie procedury „Niebieskiej Karty” na terenie gminy Wiśniew.			liczba założonych „Niebieskich Kart”	
4	Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie			Liczba inicjatyw	
5	Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.			Liczba inicjatyw	
6	Nawiązywanie i utrwalanie współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji,			Liczba inicjatyw	

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \\ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Prowadzenie pracy socjalnej z indywidualnymi przypadkami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwowe	liczba osób, którym udzielono porad	- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie - Placówki powołane do zapewnienia pomocy w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy, m. in.: Ośrodek Interwencji Kryzysowej (w tym Poradnictwo telefoniczne na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, m. in.: Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”: tel. 22 668 70 00. Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: tel. 116 111.
2	Zwiększenie dostępu ofiar przemocy do pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej pedagogicznej, a także instytucjonalnej na terenie gminy Wiśniew.				

4. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI PROGRAMEM

ADRESACI PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Wiśniew, a w szczególności:

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- świadków przemocy,
- osób stosujących przemoc,
- sprawców przemocy,
- realizatorów Programu działających w ramach tworzonego Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- realizatorów „Programu Bezpieczna Gmina”.

Przedstawiony *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* obejmuje teren gminy Wiśniew, na którym działają:

- Zespół Interdyscyplinarny – w skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Organizacji Pozarządowych, Sądu (kuratorzy sądowi);
- Punkt Konsultacyjny w Wiśniewie;
- Specjalista ds. przemocy;
- Grupy robocze;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie;
- Ośrodki zdrowia;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiśniewie;
- Placówki Oświatowe;
- Gminny Ośrodek Kultury w Wiśniewie;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
- Psycholodzy i specjaliści.

Współpraca:

- Sąd Rejonowy w Siedlcach – kuratorzy sądowi;
- Komisariat Policji;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach.

ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Cele określone w Programie wynikają z przeprowadzonej analizy sytuacji diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy domowej. Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji między partnerami – jednostką pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu uniemożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna.

Przy opracowaniu Programu dokonano wszechstronnej oceny zewnętrznych i wewnętrznych czynników określających kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, stosując analizę SWOT, określając możliwości *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2030*.

Program realizowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie zarządzany przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie. Program monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny w Wiśniewie.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać będzie się w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu, tj.:

- instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie,
- form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.

Ewaluacja Programu pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Wiśniew,
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zakłada się finansowanie realizacji Programu przede wszystkim ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze europejskie.

5. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Niniejszy *Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Wiśniew na lata 2021- 2030* powstał w oparciu o przepisy prawne, programy, aktualną diagnozę społeczną, a także literaturę przedmiotu². Dokument jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030*.

Intencją tego programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców.

Problemu przemocy w rodzinie nie rozwiąże się w wyniku jednostronnie podjętych działań, np. tylko spotkań z psychologiem lub prawnikiem czy też odseparowaniem sprawcy przemocy. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie powinno opierać się na:

- interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemowi przemocy,
- informowaniu społeczeństwa,
- profesjonalizmie osób pomagających,
- stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, jest niezwykle istotne, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania; ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki jak najszybciej, zmierzające do trwałego zatrzymania przemocy.

Celem pomocy w kryzysie jest rozpoznawanie najpilniejszych potrzeb rodziny (np. zdrowotnych, bytowych, prawnych, psychologicznych, itp.), pomoc w ich zaspokajaniu, oraz budowanie systemu wsparcia dla tej rodziny- zgodnie z potrzebami, w oparciu o odpowiednie służby i instytucje. Pomoc i wsparcie w przypadku przemocy w rodzinie wymaga współpracy wielu służb i specjalistów.

Opracowany *Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Wiśniew na lata 2021- 2030* pozwoli na systematyczne i zaplanowane dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów oraz przyczyni się do doskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program będzie realizowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania

² 1 J. Wawrzyniak, (red.), *Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy*, Łódź 2007.

Przemocy w Rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie zarządzany przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie. Program monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny w Wiśniewie.

Struktura celów przyjętych w ramach Programu przedstawia się następująco:

- Cel szczegółowy 1. Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Cel szczegółowy 2: Podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc;
- Cel szczegółowy 4: Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Głównymi wskaźnikami ewaluacji Programu będą:

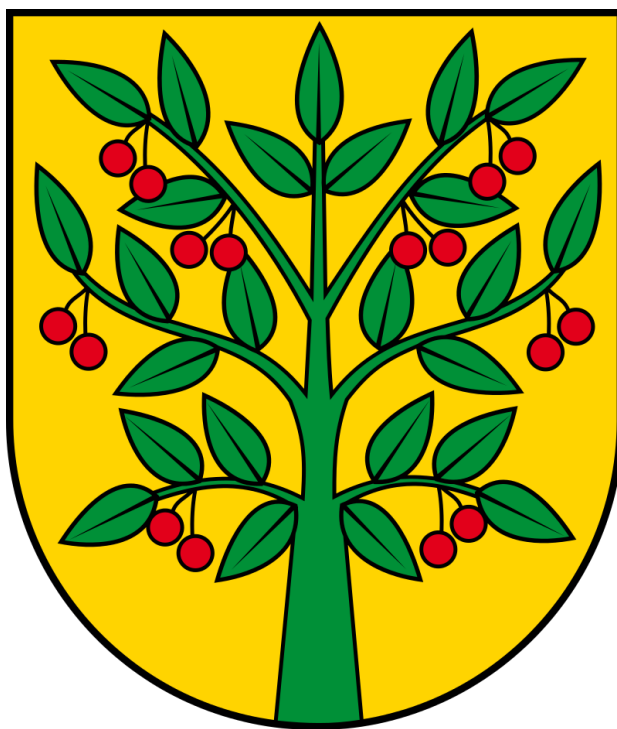
- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.

Zakłada się, że realizacja Programu w latach 2021- 2030 przyczyni się do:

- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy poprzez wsparcie prawne i psychologiczne,
- usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- systematycznej edukacji środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, broszury, a także zamieszczanie informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz Urzędu i Gminy w Wiśniewie.,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- zbudowania systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą,

6. ZESTAWIENIE TABEL, WYKRESÓW, MAP

Tabela 1. Liczba osób narażonych na przemoc na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019	8
Tabela 2. Liczba sporządzonych nowych formularzy „Niebieska Karta” z lat 2017 – 2019	8
Tabela 3. Rodzaje przemocy odnotowane w formularzach „Niebieskiej Karty” na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019	9
Tabela 4. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w latach 2018 – 2020 na terenie gminy Wiśniew	9
Tabela 5. Liczba interwencji policji dotyczących przemocy w rodzinie na terenie gminy Wiśniew w latach 2017- 2019	9
Tabela 6. Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu w latach 2018- 2020 na terenie gminy Wiśniew	10
Tabela 7. Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA/ liczba wniosków które wpłynęły do GKRPA w ramach kompetencji z terenu gminy Wiśniew w latach 2017- 2019	10
Tabela 8. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Wiśniew, korzystających ze wsparcia w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach w latach 2017- 2019	10
Tabela 9. Formy wsparcia z PCPR udzielone dla osób z terenu gminy Wiśniew w latach 2017 - 2019	11
Tabela 10. Formy wsparcia dostępne dla osób narażonych na przemoc w rodzinie na terenie gminy Wiśniew w latach 2017 – 2019	11
Wykres 1. Ludność gminy Wiśniew w latach 1995- 2019 r.	6
Wykres 2. Struktura ludności gminy Wiśniew według ekonomicznych grup wieku w latach 1995- 2019	7
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Wiśniew w latach 2002- 2019	7

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE WIŚNIEW

WIŚNIEW, GRUDZIEŃ 2020 R.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII W GMINIE WIŚNIEW**

WSTĘP

Szkodliwe używanie narkotyków i substancji psychoaktywnych powodują szkody zdrowotne i społeczne takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Narkomania jest chorobą, na którą może zachorować każda osoba eksperymentująca ze środkami zmieniającymi świadomość. Przebieg uzależnienia jest bardzo podobny u wszystkich osób nim dotkniętych. Szkody spowodowane używaniem narkotyków mają negatywny wpływ na szereg dziedzin życia społecznego i gospodarczego. Zażywanie narkotyków niesie szereg problemów rodzinnych, szkolnych, zdrowotnych, a także prawnych. Mimo licznych publikacji i powszechnej dyskusji nie ma wystarczających metod zapobiegania i przeciwdziałania narkomanii. To niepokojące zjawisko ma tendencję rosnącą, dotyczy coraz to młodszych dzieci i młodzieży i jest jednym z największych zagrożeń współczesnej młodzieży.

Wszelkie działania redukujące szkody spowodowane przez narkotyki i profilaktyczne, przeciwdziałające powstawaniu problemów, stanowią podstawę do przywracania równowagi zdrowotnej i społecznej jednostki oraz osób uwikłanych w uzależnienie.

Zadania w zakresie redukcji szkód dotyczą wszystkich grup społecznych i stanowią usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmuje edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży najczęściej w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Proces edukacji zdrowotnej i społecznej wśród dorosłych mieszkańców gminy Wiśniew łączy się ze wsparciem terapeutycznym oraz z wysokim ryzykiem zagrożenia uzależnieniami i ich konsekwencjami osobniczymi i społecznymi.

Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2019r. poz. 852 z późn. zm.).

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie instytucje i osoby, a w szczególności we współpracy z placówkami oświatowymi w celu kształtowania polityki społecznej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, poprzez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne oraz osobowe.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Wiśniew opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem.

Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z publikacji Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii pn. „Zasady tworzenia Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii”.

Obowiązek corocznego uchwalania niniejszego Programu wynika wprost z:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020.

Spis treści

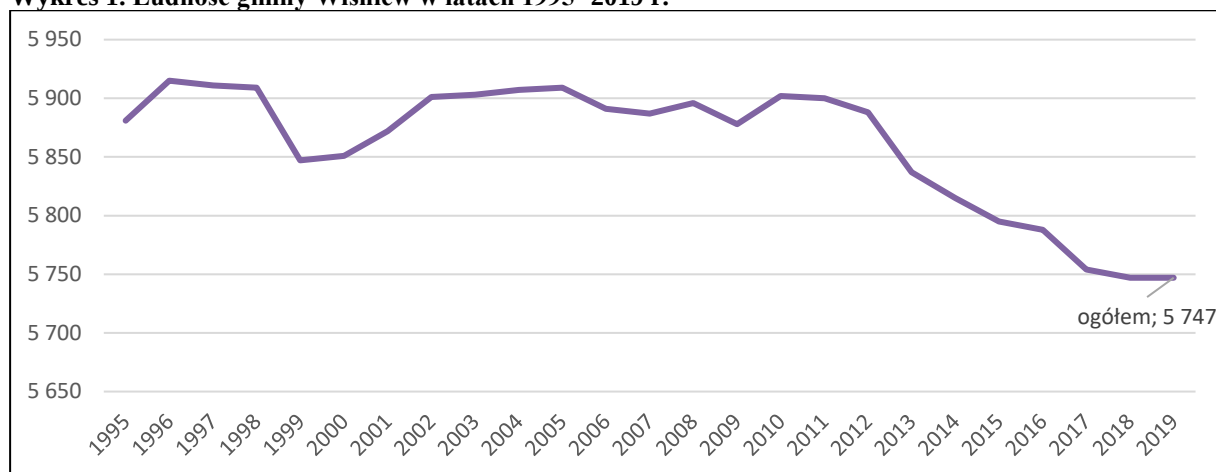
<i>Wstęp</i>	3
1. Diagnoza zjawiska narkomanii w gminie	6
1.1. Wstęp do analizy społecznej gminy Wiśniew (desk research)	6
1.2. Diagnoza działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej prowadzonej w szkołach na terenie Gminy Wiśniew	8
1.3. Diagnoza dotycząca zjawiska narkomanii na terenie gminy Wiśniew	11
2. Część programowa	21
2.1. Cel główny Programu, cele szczegółowe i ich realizacja	21
2.1.1. Cel główny	21
2.1.2. Cele szczegółowe i ich realizacja	21
3. System zarządzania i aktualizacji Programem	25
4. Podsumowanie i Wnioski	27
5. Zestawienie wykresów	29

1. DIAGNOZA ZJAWISKA NARKOMANII W GMINIE

1.1. Wstęp do analizy społecznej gminy Wiśniew (desk research)

Liczba ludności gminy Wiśniew wg stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosi 5747 osób zamieszkujących w 27 sołectwach. Zagęszczenie ludności na poziomie 46 osoby na 1 km². Liczba mieszkańców gminy spadła od 1995 r. o 181 mieszkańców (2,2% populacji).

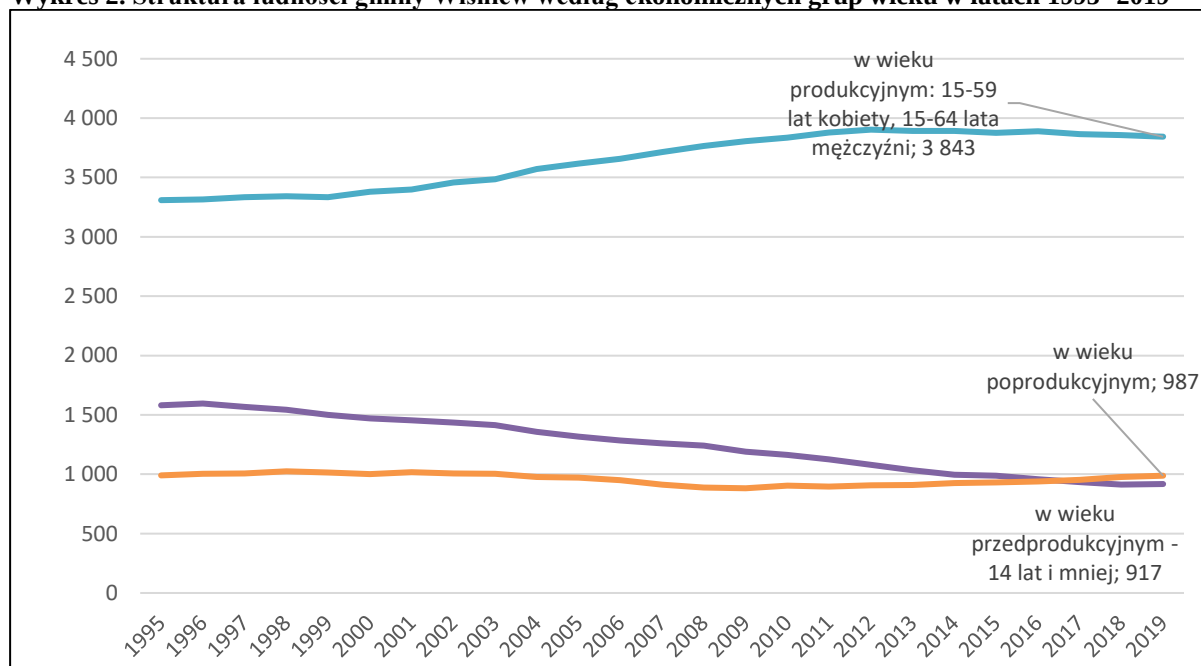
Wykres 1. Ludność gminy Wiśniew w latach 1995- 2019 r.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy Wiśniew pozwala stwierdzić, że jest niewielka przewaga osób w wieku poprodukcyjnym (987 osób, 17,17% populacji) w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym (917 osób, 15,96% populacji). Jednak liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła z poziomu ok. 1500 osób w 1995 r. do 917 w 2019 r. Z kolei udział osób w wieku poprodukcyjnym oscyluje wokół 950-1000 osób z niewielkimi odchyleniami.

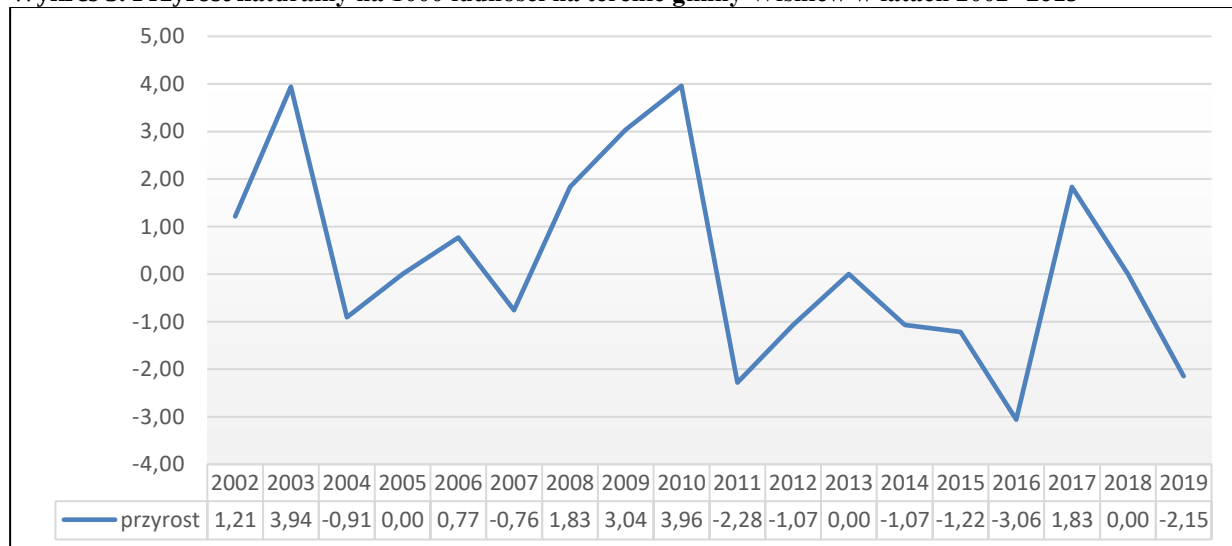
Wykres 2. Struktura ludności gminy Wiśniew według ekonomicznych grup wieku w latach 1995- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Przyrost populacji od 2017 r. był dodatni. W 2019 r. był szacowany na 3,13 pp.

Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Wiśniew w latach 2002- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>.

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych na terenie gminy Wiśniew wynosiła w 2019 r. 1347 osób, z czego 737 stanowiły kobiety. Udział osób z prawem do zasiłku wynosił 197, z czego 110 kobiet. W porównaniu do 2018 r. zauważalny był spadek liczby bezrobotnych o 382 osoby.

1.2. Diagnoza działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej prowadzonej w szkołach na terenie Gminy Wiśniew

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2020 r. (Dz. U. z 6 sierpnia 2020 poz. 1449) § 6 ust. 2, szkoły oraz placówki oświatowe w terminie do 30 września 2020 roku powinny przeprowadzić diagnozę w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych. Diagnoza ta powinna obejmować uczniów lub wychowanków, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły lub placówki. W Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty.

Na terenie gminy Wiśniew istnieją trzy szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Śmiarach,
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Radomyśli,
- Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Wiśniewie, wchodzącej w skład Zespołu Oświatowego w Wiśniewie.

W wyżej wymienionych szkołach realizowane są programy wychowawczo – profilaktyczne, których założeniem jest wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami, które jednocześnie ograniczają i likwidują czynniki ryzyka mogące zaburzyć jego prawidłowy rozwój i zdrowe życie. Nadrzędnym celem programów jest wychowanie, rozumiane jako wspieranie wychowanka w rozwoju oraz profilaktyka rozumiana jako interwencja kompensująca niedostatki wychowania. Profilaktyka jest nieodłącznym elementem wychowania, zapobiega zachowaniom ryzykownym oraz jest interwencją w sytuacjach wymagających zdecydowanej reakcji na niepożądane zjawiska i zachowania uczniów. W swoich założeniach ma na celu wspomóc wychowawczą rolę rodziców, dostarczać wiedzy i przykładów na temat przestrzegania norm współżycia społecznego oraz przygotować uczniów do życia w dorosłym świecie ludzi odpowiedzialnych za swoje zachowanie.

Programy wychowawczo – profilaktyczne realizowane są przez wychowawców klas, podczas godzin z wychowawcą oraz nauczycieli wszystkich przedmiotów, specjalistów: psychologa, pedagoga, pielęgniarki szkole oraz pozostałych pracowników szkoły we współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym. Obowiązkiem nauczycieli wychowawców i nauczycieli przedmiotów jest opracowanie planów wychowawczo – profilaktycznych klas na bazie szkolnych programów wychowawczo – profilaktycznych szkół.

Działania informacyjne, edukacyjne i profilaktyczne prowadzone w szkołach, dotyczące substancji psychoaktywnych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych realizowane są poprzez:

- Spotkania z wychowawcą oraz psychologiem i policją,
- Pogadanki,
- Zajęcia na lekcjach wychowawczych,
- Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- Współpraca z koordynatorem ds. bezpieczeństwa w szkole,
- Spotkania wychowawców z rodzicami,
- Filmy edukacyjne i materiały dotyczące zdrowia psychicznego,
- Organizowanie indywidualnych kontaktów z pedagogiem, psychologiem szkolnym i specjalistami,
- Realizacja programów profilaktyki uzależnień inicjowanych poprzez Państwową Inspekcję Sanitarną,
- Wystawy profilaktyczne,
- Gazetki ścienne,
- Monitorowanie nieobecności uczniów na zajęciach szkolnych.

Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej mają za zadanie:

- Pogłębianie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych,
- Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych,
- Uświadomienie zagrożenia używania substancji psychoaktywnych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.

Przebieg pracy wychowawczo – profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciągnięciu wniosków na przyszłość. Ewaluacja programu dokonywana

jest na zakończenie każdego roku szkolnego na Plenarnej Radzie Pedagogicznej. Oddziaływania profilaktyczno – naprawcze na podstawie przeprowadzonej ewaluacji, są ujmowane w programie wychowawczo – profilaktycznym szkoły do realizacji w następnym roku szkolnym.

Podstawą prowadzenia działań w szkole jest diagnoza występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących i czynników ryzyka. Przez czynniki chroniące należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka.

Czynniki ryzyka to indywidualne cechy i zachowania uczniów, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

Czynniki ryzyka, które wymieniają szkoły z terenu Gminy Wiśniew to:

- Nadmierna nieśmiałość i wrażliwość,
- Chroniczne napięcie i niepokój,
- Niska samoocena,
- Niski poziom asertywności,
- Brak lub osłabienie więzi emocjonalnej z rodziną, złe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi,
- Tolerancja rodziców wobec używania przez dzieci alkoholu lub innych substancji odurzających,
- Brak czytelnych granic i norm,
- Przyzwolenie na uczestnictwo dziecka w sferach, do których nie jest ono przygotowane emocjonalnie,
- Dostępność substancji odurzających,
- Moda na zażywanie środków odurzających,
- Niski poziom wiedzy uczniów na temat środków odurzających,
- Niskie kompetencje nauczycieli w zakresie rozpoznawania środków odurzających.

Czynniki chroniące, które wymieniają szkoły z terenu Gminy Wiśniew to:

- Poczucie przynależności,
- Pozytywny klimat szkoły,

- Prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- Wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy,
- Zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy,
- Silna więź emocjonalna z rodzicami,
- Przynależność do pozytywnej grupy.

Diagnoza w zakresie czynników ryzyka i czynników chroniących, zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych prowadzona jest wśród uczniów i nauczycieli. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2020 r. (Dz. U. z 6 sierpnia 2020 poz. 1449) § 6 ust. 2 szkoły oraz placówki oświatowe mają obowiązek do dnia 30 września każdego roku przeprowadzić diagnozę wyżej wymienionych czynników. Wyniki ankiet, rozmowy z nauczycielami, rodzicami przeprowadzone w 2020 roku nie wskazują, aby problem narkomanii istniał w danym środowisku. Dla większości badanej grupy młodzieży narkotyki nie wydają się atrakcyjne. Przeważająca liczba uczniów uważa, że posiada dostateczną wiedzę na temat uzależnienia od narkotyków. Natomiast zasadne jest, aby w dalszym ciągu realizować zaplanowane działania ujęte w Programach Wychowawczo – Profilaktycznych szkół z ternu Gminy Wiśniew.

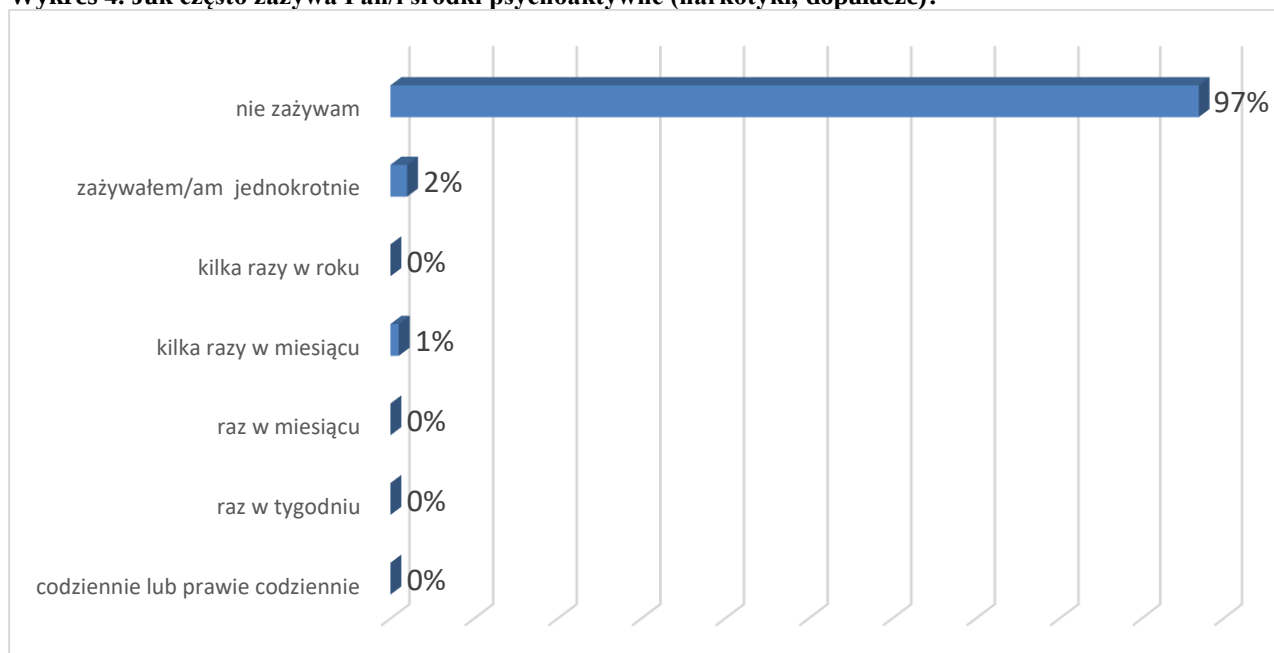
1.3. Diagnoza dotycząca zjawiska narkomanii na terenie gminy Wiśniew

Na terenie gminy Wiśniew do sierpnia do września 2020 r. zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców, których jednym z zagadnień był problem uzależnień od substancji psychoaktywnych. Jego celem było oszacowanie skali problemu w gminie Wiśniew oraz sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat narkotyków i dopalaczy oraz sprawdzenie dostępności tych substancji.

BADANIE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY WIŚNIEW

Na pytania dotyczące zjawiska narkomanii w gminie Wiśniew odpowiedzi udzieliło 100 dorosłych mieszkańców gminy. Według informacji uzyskanych od mieszkańców, styczność z narkotykami miało 3% badanych, w tym 2% osób zażyło je jednokrotnie, zaś 1% zażywa je kilka razy w miesiącu.

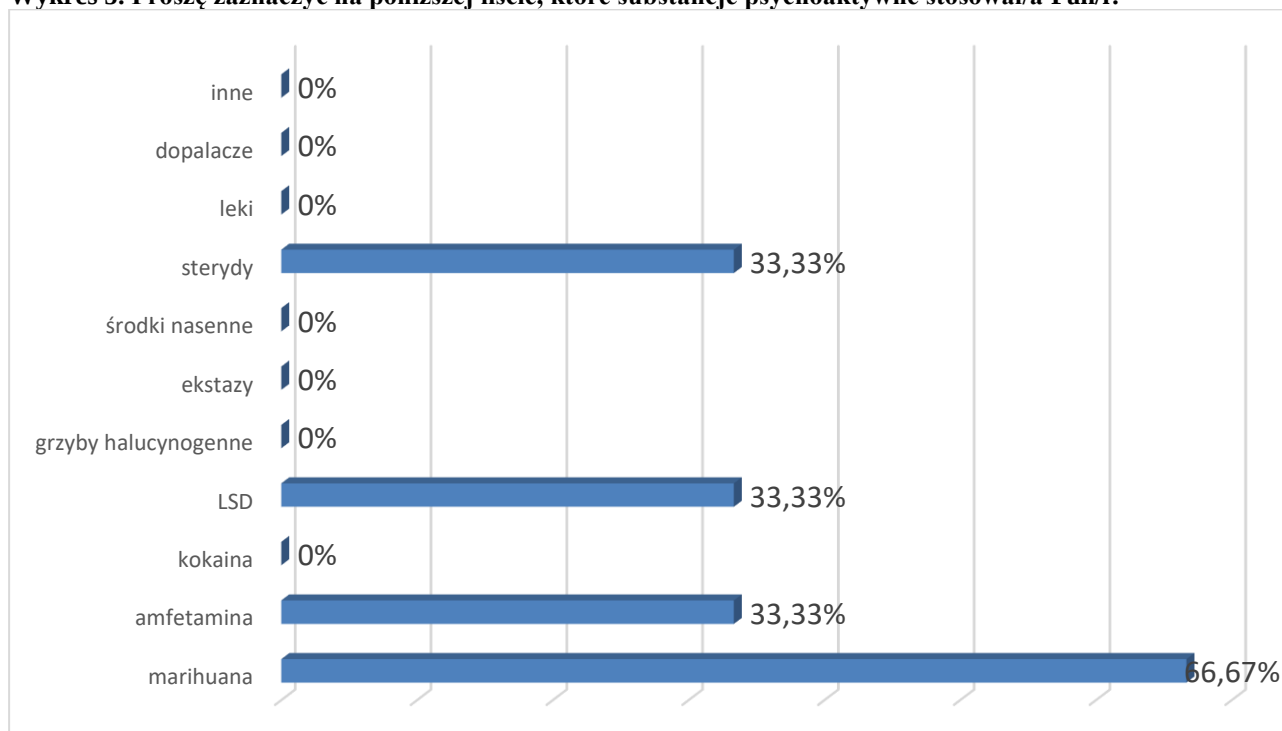
Wykres 4. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

Źródło: Opracowanie własne.

Mieszkańcy, którzy mieli kontakt z narkotykami przyznali, iż zażywali marihuanę (66,67%). Dodatkowo 33,33% mieszkańców, którzy mieli kontakt z środkami psychoaktywnymi zażywali: amfetaminę, sterydy oraz LSD.

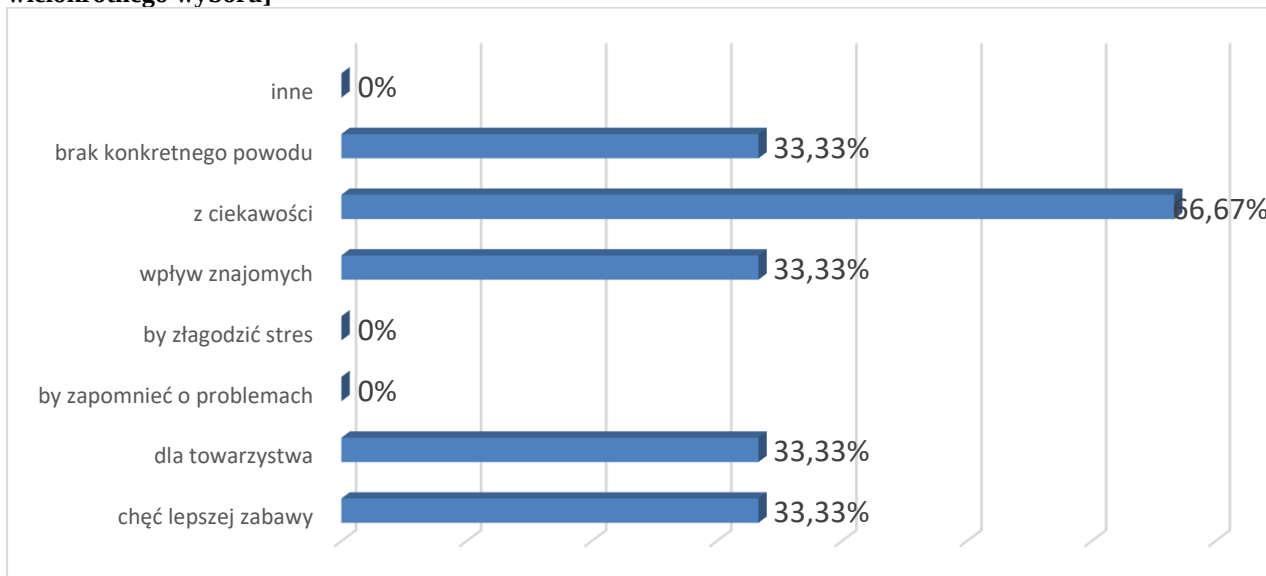
Wykres 5. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Źródło: Opracowanie własne.

Głównym powodem sięgania po substancje psychoaktywne przez dorosłych mieszkańców gminy jest ciekawość (66,67%). W dalszej kolejności wymieniano natomiast: brak konkretnego powodu (33,33%), wpływ znajomych (33,33%), towarzystwo (33,33%) oraz chęć lepszej zabawy (33,33%).

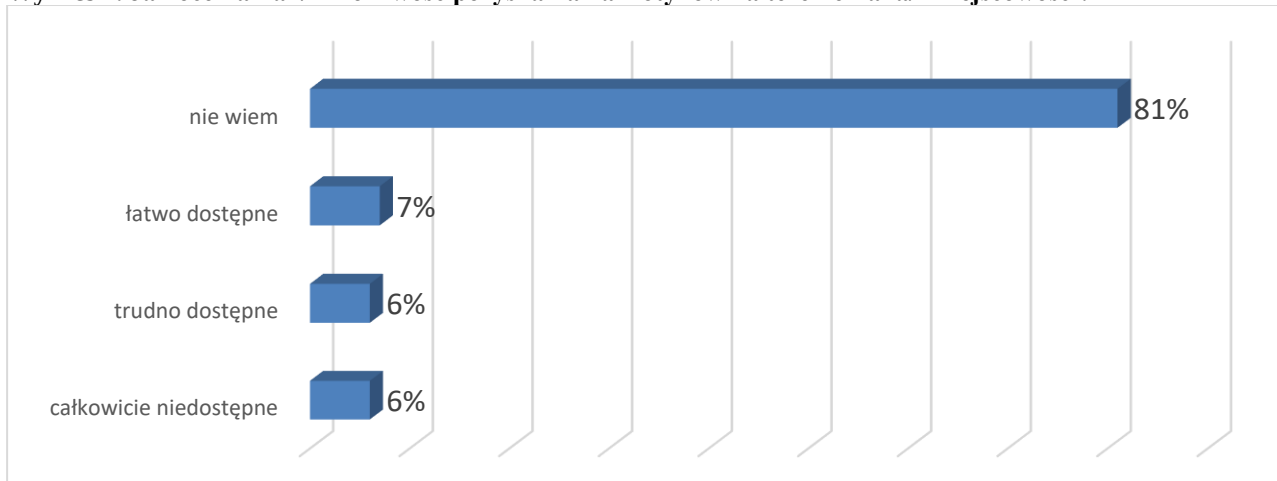
Wykres 6. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne? [Pytanie wielokrotnego wyboru]

Źródło: Opracowanie własne.

Następnie ankietowanych poproszono o ocenę możliwości pozyskania narkotyków w gminie. Co ciekawe, aż 81% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. 6% osób uważa, że są one trudno dostępne, a zdaniem kolejnych 6% badanych substancje te są całkowicie niedostępne. Z tą opinią nie zgodziło się 7% respondentów – uważają oni, że narkotyki są łatwo dostępne w gminie.

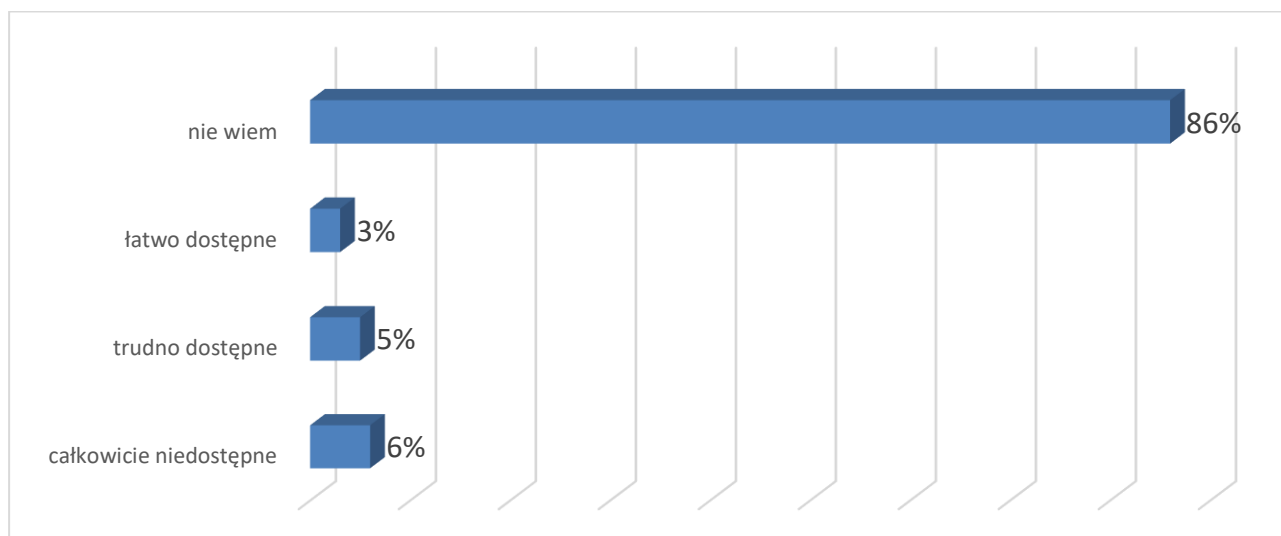
Wykres 7. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Źródło: Opracowanie własne.

Natomiast w przypadku możliwości pozyskania dopalaczy, również większość osób nie potrafiła ocenić ich dostępności (86%). Zdaniem 3% osób, dopalacze są łatwo dostępne w gminie. 5% badanych uważa, że substancje te są trudno dostępne, a dla 6% osób są one całkowicie niedostępne.

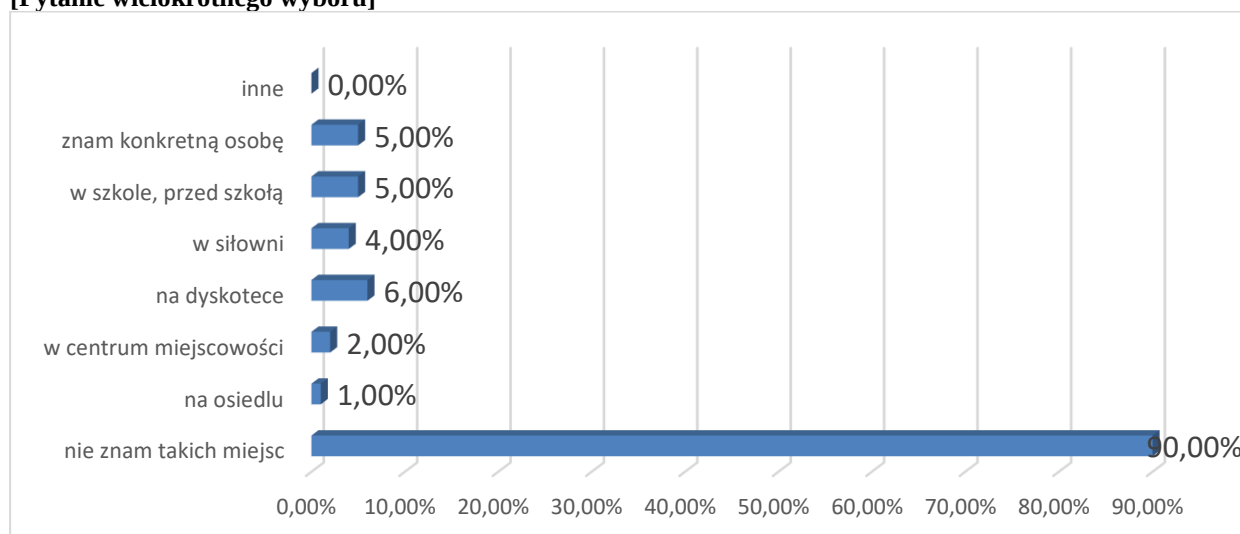
Wykres 8. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Źródło: Opracowanie własne.

Zdecydowana większość ankietowanych (90,00%) nie potrafiła wskazać miejsc w gminie, w których można kupić substancje psychoaktywne. Pozostałe osoby wskazywały na: dyskotekę poza gminą (6,00%), okolice szkoły (5,00%), siłownię poza gminą (4,00%), centrum miejscowości (2,00%) oraz osiedle poza gminą (1,00%). Dodatkowo 5,00% osób zna konkretną osobę, która sprzedaje narkotyki.

Wykres 9. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?
[Pytanie wielokrotnego wyboru]

Źródło: Opracowanie własne.

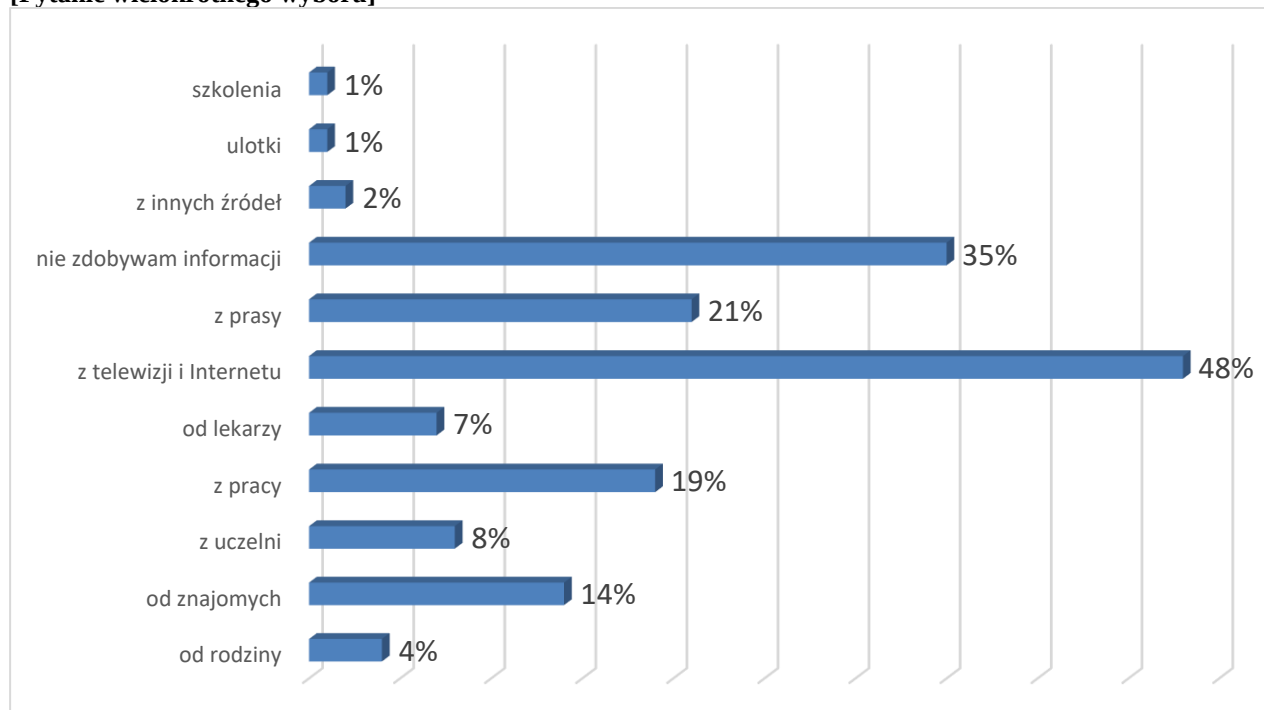
Następnie mieszkańców poproszono o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń.

- 2% ankietowanych mieszkańców uważa, że **nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy**. Z tą opinią nie zgodziło się 86% osób, zaś 12% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.
- 4% badanych twierdzi, iż **posiadanie narkotyków nie powinno być karalne**, zaś 86% osób uważa, że należy karać posiadanie narkotyków. 10% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”.
- 88% ankietowanych uważa, że **dopalacz nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków**. 12% osób nie potrafiło odnieść się do tego stwierdzenia.
- Ze stwierdzeniem „**okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia**” zgodziło się 2% osób, a 86% nie zgodziło się z tą opinią. 12% ankietowanych wskazało odpowiedź „nie wiem”.
- 7% mieszkańców twierdzi, że **marihuana nie powinna być klasyfikowana jako narkotyk**, natomiast 74% badanych uważa, że marihuana powinna być zaliczana do narkotyków. 19% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.
- 90% ankietowanych twierdzi, że **narkotyki nie są bezpieczne nawet jeżeli używa się ich odpowiednio**. 2% osób nie zgodziło się z tą opinią, a 8% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Głównym źródłem pozyskiwania wiedzy o substancjach psychoaktywnych jest telewizja i Internet – taką odpowiedź wskazało 48,00% osób. Mniej popularnymi źródłami wiedzy jest:

prasa (21,00%), praca (19,00%), znajomi (14,00%), uczelnia (8,00%), lekarz (7,00%) oraz od rodziny (4,00%). Natomiast 35,00% respondentów nie szuka informacji na ten temat.

Wykres 10. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?
[Pytanie wielokrotnego wyboru]

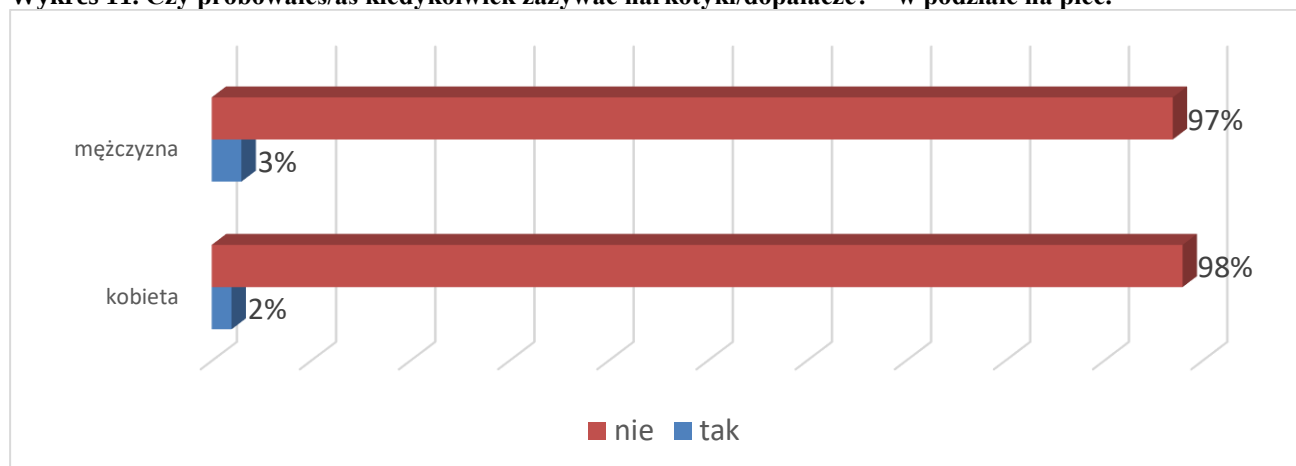
Źródło: Opracowanie własne.

BADANIE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

Badanie na temat problemu narkotykowego zostało przeprowadzone wśród 120 uczniów z gminy Wiśniew. Jego celem było oszacowanie skali problemu wśród uczniów oraz sprawdzenie wiedzy uczniów dotyczącej środków psychoaktywnych.

Do zażywania środków psychoaktywnych przyznał się 2,56% uczniów. Z kolei do kontaktu z narkotykami przyznało się 2% dziewczynek oraz 3% chłopców.

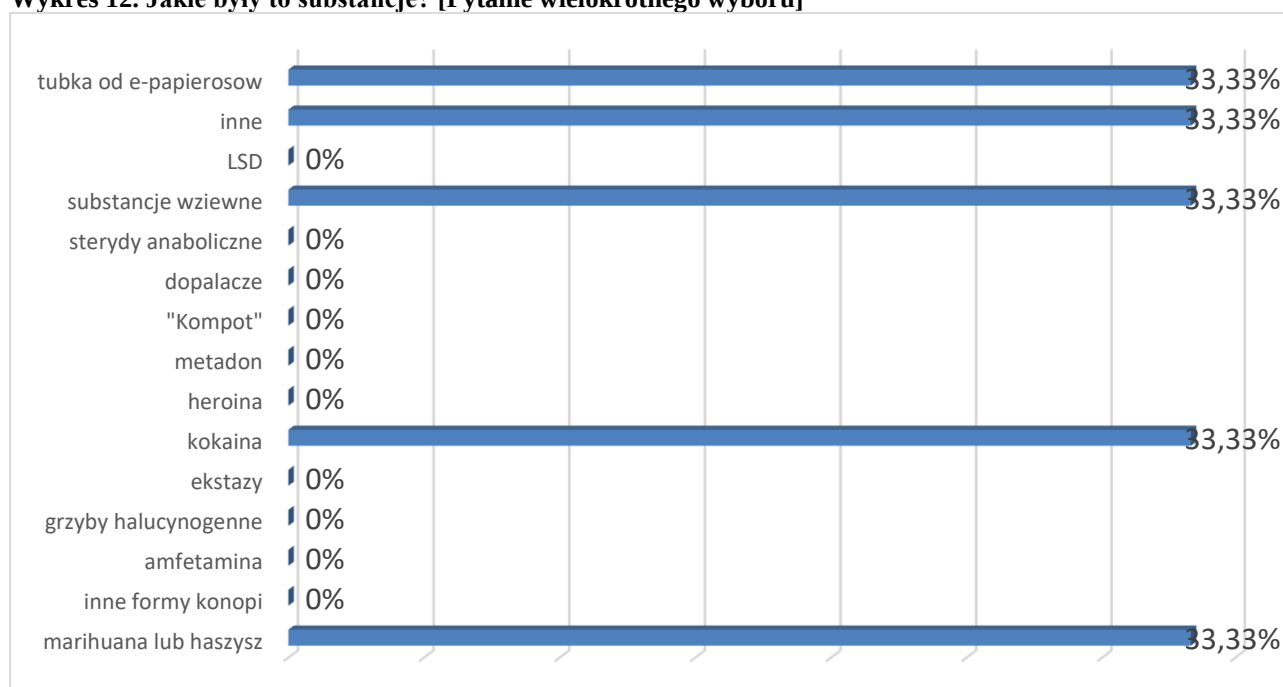
Wykres 11. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze? – w podziale na płeć.

Źródło: Opracowanie własne.

Uczniowie Ci zażywali: substancje wziewne (33,33%), tubki od e-papierosów (33,33%), kokainę (33,33%), marihuanę lub haszysz (33,33%) oraz inne środki (33,33%).

Wykres 12. Jakie były to substancje? [Pytanie wielokrotnego wyboru]

Źródło: Opracowanie własne.

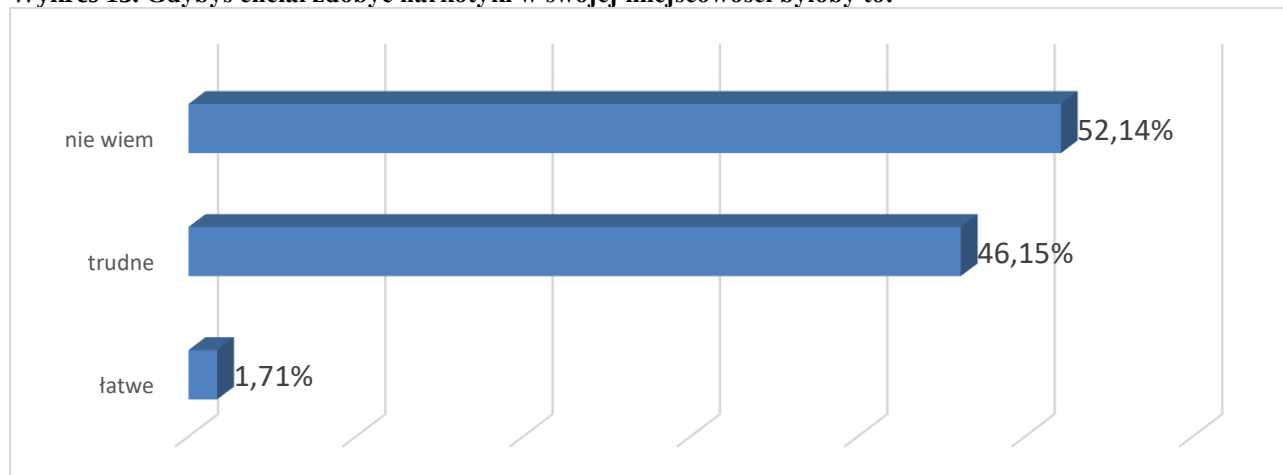
Uczniowie pierwszy raz sięgnęli po substancje psychoaktywne w czasie uroczystości rodzinnej (33,33%), pod nieobecność rodziców w domu (33,33%) oraz w innych okolicznościach (33,33%).

Niezwykle ciekawe wydaje się to skąd uczniowie biorą tego typu substancje, skoro są one prawnie zabronione. Jednak jak wynika z ich odpowiedzi, zdobycie substancji psychoaktywnych nie jest niemożliwe. Uczniowie najczęściej wskazywali, iż: zażywali je w

grupie znajomych (33,33%), dostali je od kogoś znanego ze słyszenia, ale nie osobiście (33,33%). Kolejne 33,33% uczniów wskazało odpowiedź „inne”, jednak nie wyjaśnili tej odpowiedzi.

1,71% uczniów uważa, że pozyskanie narkotyków w ich gminie jest łatwe. Przeciwnego zdania jest natomiast 46,15% badanych. Istotny jest fakt, iż większość uczniów (52,14%) nie ma wiedzy na ten temat, co świadczy o tym, iż nie poszukiwali tego typu informacji.

Wykres 13. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki w swojej miejscowości byłoby to:

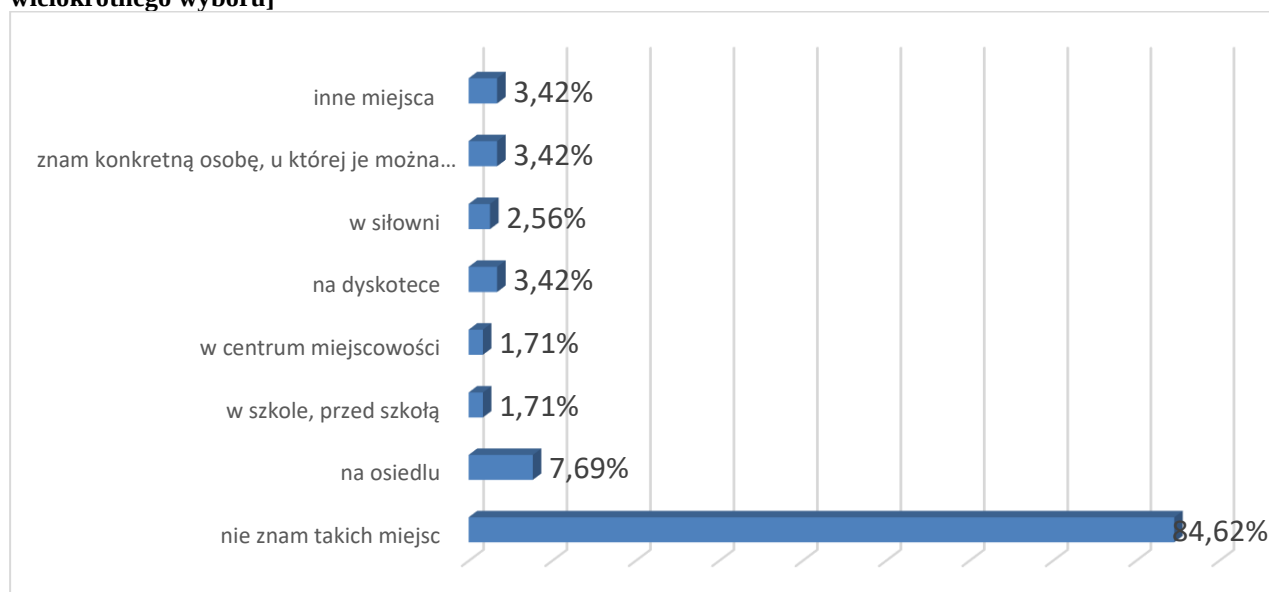

Źródło: Opracowanie własne.

Uczniowie w większości nie potrafią wskazać miejsc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze – takiej odpowiedzi udzieliło 84,62% ankietowanych. Pozostałe osoby wskazywały na: osiedle (7,69%), dyskotekę – poza obszarem gminy (3,42%), siłownię (2,56%), centrum miejscowości (1,71%), okolice szkoły (1,71%) i inne miejsca (3,42%)¹. Kolejne 3,42% uczniów zna osobę, u której można kupić narkotyki.

¹ Na terenie gminy Wiśniew nie występują dyskoteki. Osoby biorące udział wskazują miejsca także znajdujące się poza gminą, w których deklarują dostępność narkotyków.

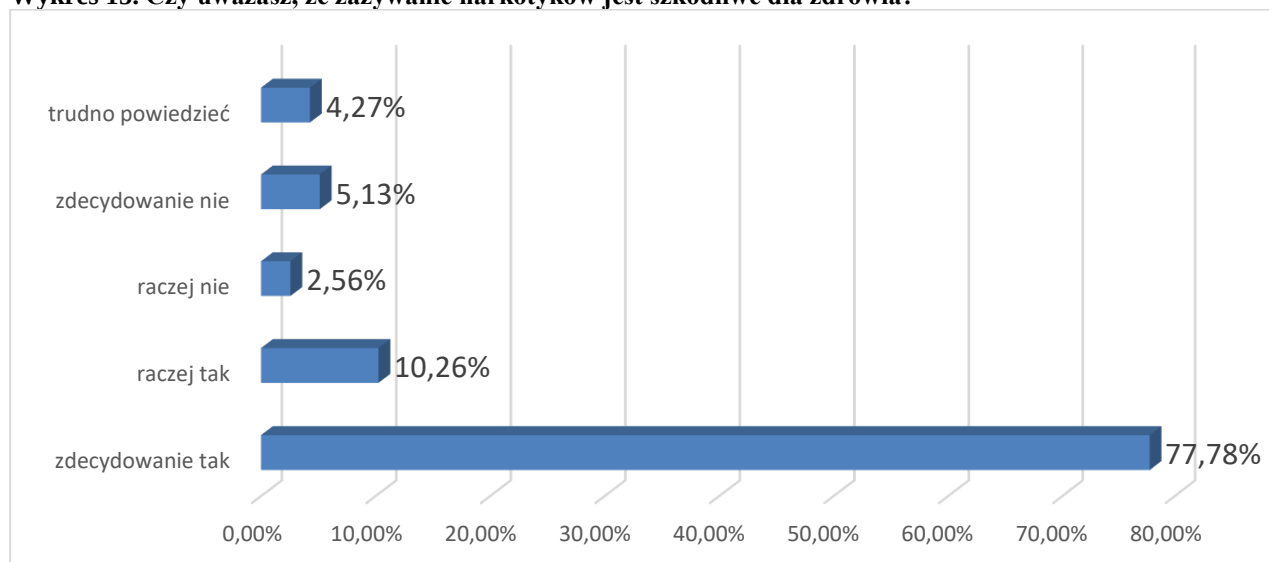
Wykres 14. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? [Pytanie wielokrotnego wyboru]

Źródło: Opracowanie własne.

Większość uczniów uważa, że zażywanie narkotyków jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia – takiej odpowiedzi udzieliło 77,78% osób, a 10,26% sądzi, iż jest to raczej szkodliwe. Z tą opinią nie zgodziło się 7,69% uczniów, w tym 2,56% uważa, iż jest to raczej nieszkodliwe, a 5,13% uczniów sądzi, iż dopalacze zdecydowanie nie są szkodliwe. 4,27% osób wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 15. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe dla zdrowia?

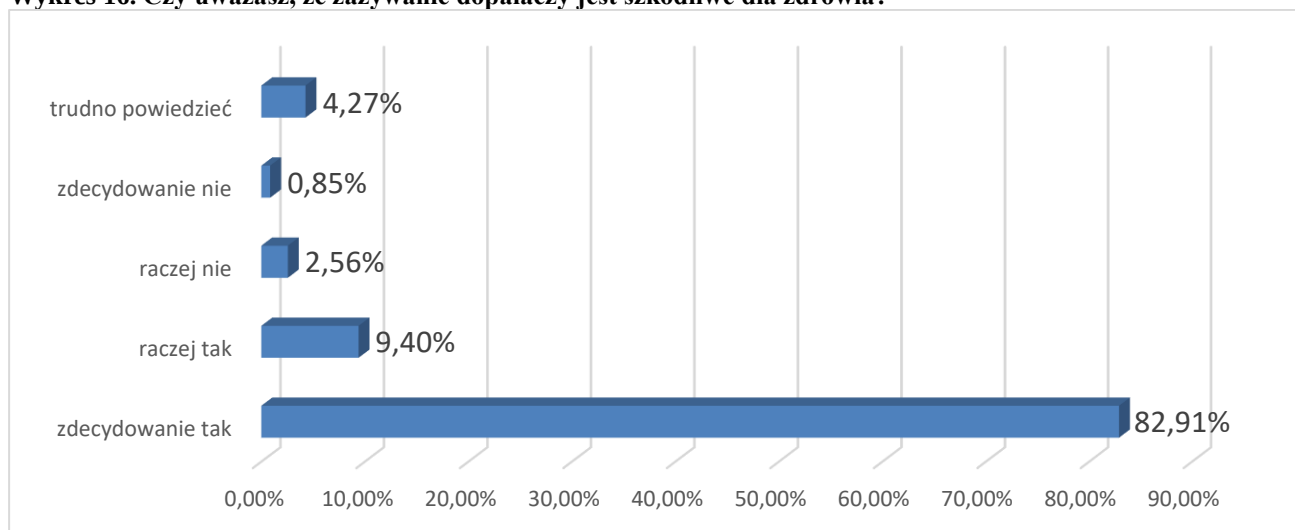

Źródło: Opracowanie własne.

Również zdecydowana większość ankietowanych uważa, że zażywanie dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia (82,91%) oraz raczej szkodliwe dla zdrowia (9,40%).

W opinii 2,56 jest to raczej nieszkodliwe, zaś 0,85% osób uważa, że dopalacze są zdecydowanie nieszkodliwe. 4,27% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 16. Czy uważasz, że zażywanie dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Źródło: Opracowanie własne.

2. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

2.1. Cel główny Programu, cele szczegółowe i ich realizacja

2.1.1. Cel główny

Sformułowano cel główny Programu:

**PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU NARKOMANII W GMINIE WIŚNIEW
I SKUTECZNE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW Z NIM
ZWIĄZANYCH.**

Jest to kontynuacja programu z lat 2016- 2020. Cel ten jest spójny ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021- 2030.*

2.1.2. Cele szczegółowe i ich realizacja

Wyróżniono następujące cele szczegółowe Programu:

Cel szczegółowy 1: Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania narkomanii.

Działania strategiczne

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Systematyczne monitorowanie zjawiska narkomanii na terenie gminy Wiśniew.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	liczba działań	Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, szkoły, policja, ośrodki zdrowia, organizacje pozarządowe, kuratorzy sądowi
2.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii.				

Cel szczegółowy 2: Podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania narkomanii

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Organizacja akcji informacyjnych propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwowe	liczba rozpowszechnionych plakatów, ulotek, broszur oraz innych materiałów informacyjnych, edukacyjnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Urząd Gminy w Wiśniewie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny

2.	Systematyczne podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania negatywnym zjawiskom, poprzez prowadzenie kampanii edukacyjnych, obejmujących problematykę narkomanii.		Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	
3	Promocja zdrowego stylu życia.		Budżet gminy	Liczba inicjatyw	
4	Organizowanie i prowadzenie na terenie placówek oświatowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z udziałem grup oświatowych. Prowadzenie programów edukacyjnych		Budżet gminy	liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, edukacyjnych	

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana występuje narkomania, a w szczególności ochrony członków rodziny przed negatywnym wpływem osób uzależnionych.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKŁADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \\ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Zminimalizowanie ryzyka kontaktu młodzieży ze środkami odurzającymi.	2021 – 2030	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwowe	liczba inicjatyw	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wiśniewie, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Wiśniewie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2	Udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkotyczne pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej oraz prowadzenie działalności informacyjnej.			Liczba inicjatyw	
3	Unowocześnianie programów profilaktycznych i dostosowywanie ich do zdiagnozowanych potrzeb.			Liczba inicjatyw	
4	Zapewnienie dzieciom, młodzieży i dorosłym dotkniętym zjawiskiem narkomanii szerokiego dostępu do pomocy socjoterapeutycznej oraz do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, rozwój zaplecza sportowo- rekreacyjnego gminy)			Liczba inicjatyw	

3. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI PROGRAMEM

ADRESACI PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Wiśniew, a w szczególności:

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem narkomanii,
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem narkomanii,
- realizatorów „Programu Bezpieczna Gmina”.

Przedstawiony *Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii* obejmuje teren gminy Wiśniew, na którym działają:

- Zespół Interdyscyplinarny – w skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Organizacji Pozarządowych, Sądu (kuratorzy sądowi);
- Punkt Konsultacyjny w Wiśniewie;
- Grupy robocze;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie;
- Ośrodki zdrowia;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiśniewie;
- Placówki Oświatowe;
- Gminny Ośrodek Kultury w Wiśniewie;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
- Psycholodzy i specjaliści.

Współpraca:

- Sąd Rejonowy w Siedlcach – kuratorzy sądowi;
- Komisariat Policji;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach.

ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Cele określone w Programie wynikają z przeprowadzonej analizy sytuacji diagnozy potrzeb w zakresie problematyki narkotykowej. Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania narkomanii zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ

informacji między partnerami – jednostką pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przeciwdziałaniem narkomanii.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu uniemożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stała się niezależna, wydolna i zaradna.

Program realizowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Program będzie zarządzany przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz będzie monitorowany przez Zespół Interdyscyplinarny w Wiśniewie.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać będzie się w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu, tj.:

- instytucji pomagających rodzinom dotkniętym problemem narkotykowym,
- form udzielanej pomocy,
- form działań kierowanych do osób uzależnionych.

Ewaluacja Programu pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Wiśniew,
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zakłada się finansowanie realizacji Programu przede wszystkim ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze europejskie.

4. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Niniejszy *Gminny program przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Wiśniew na lata 2021- 2030* powstał w oparciu o przepisy prawne, programy, aktualną diagnozę społeczną, a także literaturę przedmiotu². Dokument jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030*.

Intencją tego programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym problemem narkomanii, z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do osób uzależnionych.

Zapobieganie i zwalczanie narkomanii na terenie gminy Wiśniew powinno opierać się na:

- interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii,
- informowaniu społeczeństwa,
- profesjonalizmie osób pomagających,
- stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W pomocy rodzinom, w których występuje problem narkotykowy, jest niezwykle istotne, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania; ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki jak najszybciej, zmierzające do poprawy skuteczności przeciwdziałania narkomanii.

Opracowany *Gminny program przeciwdziałania narkomanii dla gminy Wiśniew na lata 2021- 2030* pozwoli na systematyczne i zaplanowane dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów oraz przyczyni się do doskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program będzie realizowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie zarządzany przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie. Program monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny w Wiśniewie.

² 1 J. Wawrzyniak, (red.), *Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy*, Łódź 2007.

Struktura celów przyjętych w ramach Programu przedstawia się następująco:

- Cel szczegółowy 1. Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania narkomanii;
- Cel szczegółowy 2: Podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania narkomanii;
- Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których występuje narkomania, a w szczególności skuteczności ochrony członków rodziny przed negatywnym wpływem osób uzależnionych.

Zakłada się, że realizacja Programu w latach 2021- 2030 przyczyni się do:

- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska narkomanii,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska narkomanii,
- udzielania profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym problemem narkotykowym,
- systematycznej edukacji środowiska lokalnego na temat przeciwdziałania narkomanii poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, broszury, a także zamieszczanie informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie oraz Urzędu i Gminy w Wiśniewie,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania narkomanii,
- zbudowania systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym problemem narkotykowym.

5. ZESTAWIENIE WYKRESÓW

Wykres 1. Ludność gminy Wiśniew w latach 1995- 2019 r.	6
Wykres 2. Struktura ludności gminy Wiśniew według ekonomicznych grup wieku w latach 1995- 2019.....	7
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Wiśniew w latach 2002- 2019.....	7
Wykres 4. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?	12
Wykres 5. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?	12
Wykres 6. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne? [Pytanie wielokrotnego wyboru].....	13
Wykres 7. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?	13
Wykres 8. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?	14
Wykres 9. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze? [Pytanie wielokrotnego wyboru].....	15
Wykres 10. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych? [Pytanie wielokrotnego wyboru].....	16
Wykres 11. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze? – w podziale na płeć.....	17
Wykres 12. Jakie były to substancje? [Pytanie wielokrotnego wyboru]	17
Wykres 13. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki w swojej miejscowości byłoby to:	18
Wykres 14. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? [Pytanie wielokrotnego wyboru]	19
Wykres 15. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe dla zdrowia?	19
Wykres 16. Czy uważasz, że zażywanie dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?.....	20

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr 280 Wójta Gminy Wiśniew z dnia 28 stycznia 2021 r.
w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021 – 2030

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG

1. Dane uczestnika konsultacji społecznych:

1.	Imię i nazwisko:	
2.	Nazwa instytucji/ organizacji :	
3.	Telefon/ e-mail	

**2. Zgłaszane uwagi, propozycje do przedstawionego projektu Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030.**

Lp.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, NUMER STRONY) W przypadku celu strategicznego prosimy o określenie numeru celu	obecne brzmienie	proponowane brzmienie	uzasadnienie

Propozycje uzupełnień (innych niż wymienione powyżej), zmian przedstawionego dokumentu
wraz z uzasadnieniem:

TREŚĆ PROPOZYCJI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiśniew na lata 2021-2030 zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 1000) oraz art. 6 ust. 1 lit.a w związku z art. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych „RODO”/Dz.Ur.UE L 119/1/.

.....
Czytelny podpis

UWAGA!

Wypełniony formularz należy dostarczyć w terminie do dnia 11 lutego 2021 r. za pomocą poczty elektronicznej na ug@wisniew.pl lub gops@wisniew.pl lub złożyć osobiście w siedzibie GOPS w Wiśniewie.